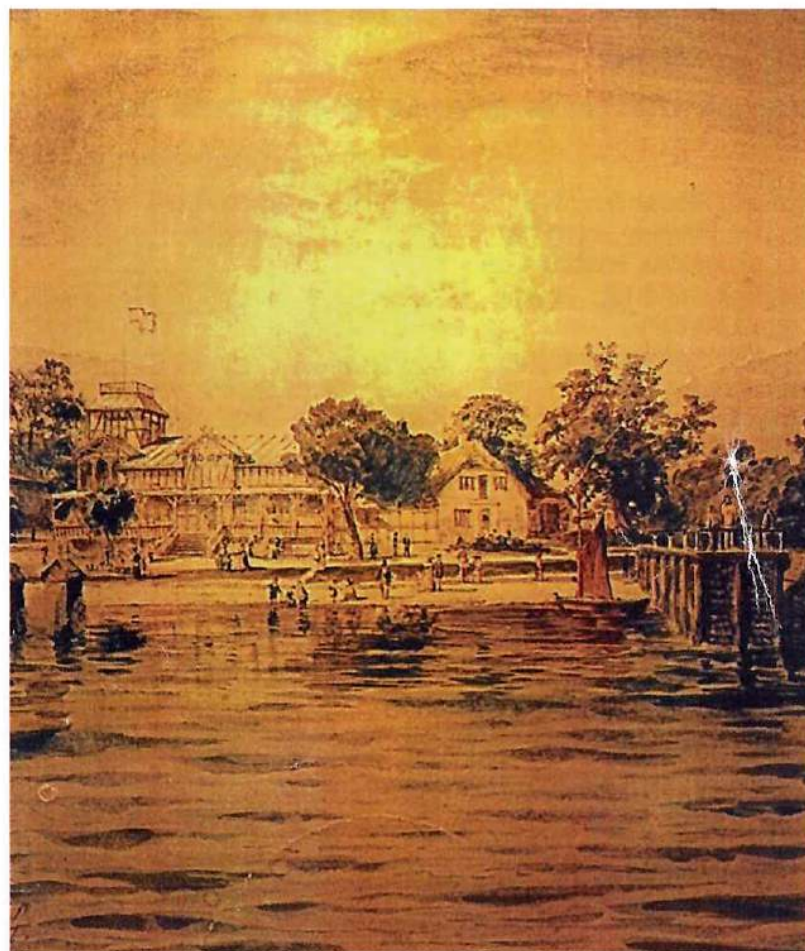

Gammelt postkort fra ca.1919 v. Peter Schaffer Hansen

Aarø Sund Lokalhistoriske Arkivforening 2021 – 2022

ISSN: 1903-203X

Aarø Sund Færgesgaard/Badehotel gennem tiderne.

Maleri af Aarø Sund Færgesgaard af ukendt maler fra før 1903. Maleriet befandt sig på hotellet indtil ca. 70-80'erne, men forsvandt så pludseligt. Det har været efterlyst, men desværre uden resultat.

Index-side.

Gamle billeder & andet fra/om Aarøsund har interesse.

Følg Facebookgruppen: Årøsund – før og nu. Her kan du bidrage med kommentarer og billeder etc. Bidrag til årsskriftet – alt om Aarøsund har interesse. Arkivet har til huse i Aarøsund Medborgerhus.

Åbningstider: Ikke faste åbningstider – kontakt evt. et bestyrelsesmedlem

Forside: Maleri – ukendt kunstner – fra før 1903

Side 2: Index

Side 3 - 62: Tidslinie for Aarøsund FærgEGAARD/Badehotel

Tak for lån af billeder fra bl.a. Peter Schaffer Hansen, som har den fine hjemmeside Postkort og Portvin og Eigil Schmidt, - samt tak til Jonna Løhmann Christensen for bidrag med bl.a. avis-notitser og diverse fra tidligere årsskrifter.

Årøsund Badehotel i baggrunden ca. 1910

Bestyrelsen pr. 01/11-2022

Formand: Margit Christoffersen, Ved FærgEGAARDEN 2 A, Aarøsund, 6100 Haderslev, tlf. 51702023, mc@hcprojekt.dk

Kasserer: Bente Olsen, Sundparken 61, Aarøsund, 6100 Haderslev, Olsen1962@hotmail.com

Eigil Schmidt, Sundparken 19, Aarøsund, 6100 Haderslev Tlf. 20531955, eigil@eigilschmidt.dk

Gert Jørgensen, FærgEGAARD 57, Aarøsund, 6100 Haderslev

Jørgen Platz, FærgEGAARD 108, Aarøsund, 6100 Haderslev

Suppl: Elise Schourup, FærgEGAARD 80, Aarøsund, 6100 Haderslev

Revisor: Preben Snedker, FærgEGAARD 12, Aarøsund, 6100 Haderslev

1960

Iflg. Artikel i Jydske 21. marts 1982 fortæller Bubbi Müller: 1960 solgtes det dengang faldefærdige hotel Aarøsund FærgEGAARD til mine forældre Helmuth og Sigrid Müller for kr. 85.000. Der måtte hurtigt bekostes nyt tag og foretages en modernisering af køkkenet, ligesom der blev lavet en veranda. De lejere, som beboede værelserne, kunne man ikke sådan smide ud, så først i 1973 flyttede den sidste familie ud. Året før havde Bubbi Müller købt hotellet af sin far for kr. 585.000.

1960érne

Bubbi og Ursula Müller i skipperstuen på Aarøsund Badehotel. Arkiv.dk

1993

I 1993 købte skibsreder Michael Jepsen det gamle Årøsund Badehotel, og efter en årrække hvor det var forpagtet til henholdsvis Carl-Georg "Bubbi Müller" og Andreas Lautrup genopstod hotellet nyrenoveret i 2003. Fra 2003 hed forpagterne Tina Michaelsen og Rasmus Skovbjerg, som overlod forpagtningen til Hans Harvest i 1913.

Fra Arkiv.dk

Nis Petersen er født i Hoptrup og har været landmand i Abkjær og i Høgelund. Nis Petersen og hans kone overtog Sverdrup Færgegaard i 1945. Senere overtog de Årø Sund Færgegård og Restaurant Sølyst.

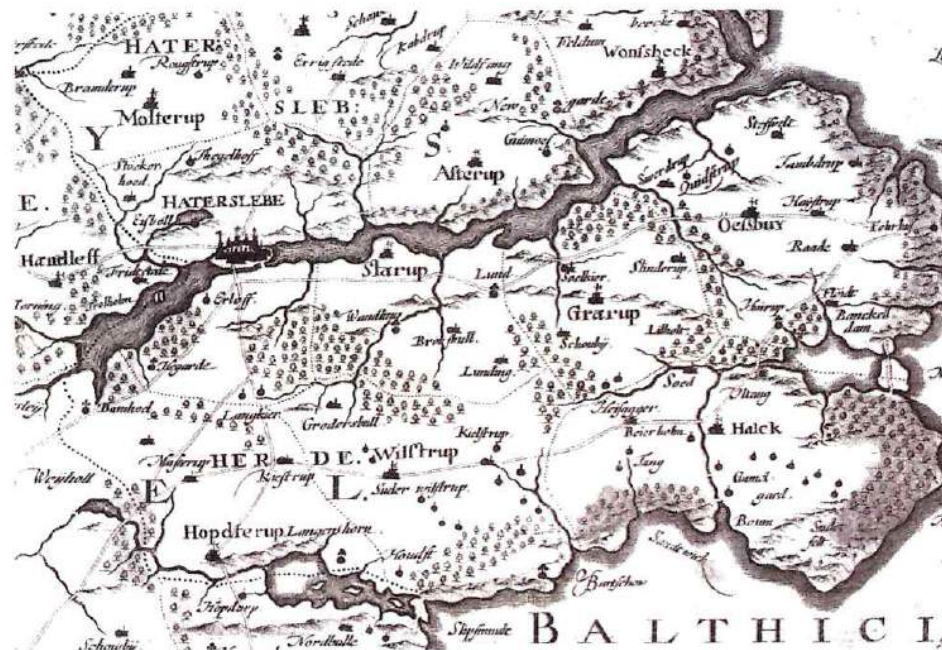
Personale Aarø Sund Badehotel ca. 1958:

Tove og Vera Nielsen, Peter Hasselstrøm, Bertha Nielsen, Else Binger, fru Hasselstrøm, Lene Egtved, Magdalene Damkjær.

Peter Hasselstrøm var forpagter indtil hotellet blev købt af Sigrid og Helmuth Müller i 1960.

Sigrid og Helmuth Müller i Hotelgården ca. 1960

Gammelt kort fra 1649 – Aarø Sund var "kun" Fehrhof.

Det gamle færgested, Aarø Sund Færgegaard, Aarø Sund Badehotel

Kendte skrifter, dokumenter og fotos her samlet i Aarø Sund Lokalhistoriske Arkivforenings årsskrift 2021-2022.

Aarø Sund har i kraft af færgeforbindelsen til Assens eksisteret i mange år.

Byens dage, som vigtigt færgested, kan spores tilbage til 1231, hvor konge Valdemar (Sejr) i sin Jordebog fastslår, at han har overhøjhed over ruten, hvilket gør ruten til en af Danmarks ældste.

Da Haderslev i 1292 får sin stadsret, fastsættes taksterne for fragten over sundet. Grunden til dens vigtighed var den stigende okseeksport sydpå. Assens var det eneste sted på Fyn, hvor man kunne fortolde sine okser, og derfor var det naturligt at bruge fragtruten til **Aarø Sund**.

Rutens vigtighed blev yderligere forstærket i 1500-tallet, da Christian d. III befalede, at der altid skulle ligge en sejlklar båd i Assens for at hente post i **Aarø Sund**.

Færgeoverfarten, Færgehuset og Aarø Sund Færgegaard/gæstgiveri er historisk tæt forbundne.

"Aarøsund færgehús". Bopæl for færgeomanden, som desuden havde Linderum og Råde ½ fæstegård, tidl. Jacob Hoiers gods erhvervet af kronen 1603. Følgende færgeomænd kendes.

- 1542 Jørgen Fallesen, færgeomand, aresundt
- 1580 Niels Jørgensen, færgeomand
- 1603 Jens Nielsen, færgeomand
- 1618 Jørgen Nielsen, færgeomand
- 1643 Bertel Bertelsen, færgeomand
- 1647 Villem Jensen, færgeomand
- 1663 Diederich Deltendahl, færgeomand (gården er øde)
- 1669 Poul Horneman, færgeomand
- 1668 Daniel Horneman, comisar, kgl. Maj. Færgeomand
- 1707 Johan Valentin Knabe (Horneman s svigersøn)
- 1721 Paul Boldig, transportforvalter
- 1743 Jens Baldzersen Bøeg, transportforvalter & postmester
- 1770 Chr. Fr. Boeg transportforvalter & postmester
- 1803 Jens Bøeg, gårdejer, fg. Postmester og transportforvalter, i huset bor desuden (iflg. Folketællingen dette år): hans hustru Christiane Schmidt, deres børn Christiane Birgitte og Caroline Johanne, hans fader Chr. Fr. Bøeg, postmester og transportforvalter samt Christianes modes, Anne Catharina Christiane Vogt, fra Fyn. Desuden i alt 10 tjenestefolk, færgefolk og postkuske.
- 1819 Henrik Henriksen, transportforvalter & postmester
- 1831 Hans Carl Muus, do.
- 1833 Hans Chr. Hansen Bruun, do.
- 1864 Aarøsund besættes af preussiske ulaner (lejesoldater) agent Bruun må øjeblikkeligt forlade sin stilling færgen slæbes til Allsund og kommer aldrig mere tilbage.

Frk. Friederici er født i Havetoft sogn mellem Flensborg og Slesvig, men kom allerede i 4 års alderen til Aarøsund. Efter at frk. Friederici havde

virket bla. som oldfrue på Godset Kletkamp i Holsten i 24 år, kom hun i 1906 tilbage til Aarøsund. Faderen var nemlig post- og diligenceholder i Aarøsund i en årrække fra omkring midten af forrige århundrede, og søsteren ,fru Kruse, havde postindleveringsted i Aarøsund før Genforeningen og efter denne indtil 1925. Frk. Friederici kan fortælle om, da agent Bruun havde Færgegården og meget andet fra Aarøsunds fortid. (I øvrigt har en slægtning af agent Bruun, forfatteren Laurids Bruun, skrevet en interessant bog, "Tvillingerne", hvor handlingen til dels foregår i Aarøsund for 40-50 år siden, L. Bruun var agent Bruuns sønnesøn)

Naboens børn Anne Lise, Ole og Grethe Petersen har taget opstilling i hotelgården ca. 1945.

toldassistent Hylsebeck, Aarø sund, sekretær; gårdejer Nis Rasmussen, Øsby, og kulhandler Chr. Biehl, Aarø sund. Suppleant: bagermester Klausen, Hajstrup. Revisorer: Chauffør Weimann, Aarø sund, og købmand Sparre, Hajstrup.....

29. september **65 år**. Banearbejder Nis Fuglsang, Aarø sund fylder 65 år den 30. september. Fuglsang er født i Ørsted, Oksenvad sogn, og har siden 1920 boet i Aarø sund, hvor hans hustru bestyrer stationen (red. Færgegården)

28. oktober. **70 år. Forhenv. Førstelærer i Hajstrup, Iver Schmidt**.den 10. februar 1920 kom som en befrielse for lærer Schmidt og mange af os husker med glæde hans ord ved afstemningsfesten om aftenen i Aarø sund Færgegård, da han igen som en fri mand i al offentlighed kunde tolke sit danske sindelag.....

Postkort - Fotograf Wilhelm Schützack ca. 1910-14

Modersmålet 1933

Stort offentligt bal fra kl. 8-11 2. pinsedag. Koncert fra 46 efterm. (3 mands orkester)

9. juni Frk. Kirstine Samsøe, Aarø sund er død til morgen, 73 år gammel. Dødsårsagen var en ondartet hjertesygdom Frk. Samsøe i mange år har lidt af. En broder til hende, den fhv. ejer af Færgegården Mads Samsøe, døde for et par år siden, og en søster døde for ca. et år siden. Frk. Samsøe stammer fra Kolsnappgård ved Nustrup.

22. juli. Den af afdøde Fr. Samsøe beboede Lejlighed på Aarø sund Færgegården er til leje straks eller senere. Tlf. Øsby 84 Y

21. december fylder en elskværdig og afholdt dame, frk. Friederici, Aarø sund, **80 år**.

Haderslev-Samfundets årsskrifter fra 1956: Lago Mathias Wedel født Gudum Kloster 7. december 1752 – død som sognepræst i Everdrup i Sydsjælland 1827. Fra "Indenlandske Rejse igennem de betydeligste og skønneste Egne af de danske Provindser".

....'Aarø sund Færgegaard er stor, prægtig og velindrettet til gæstgiveren, beværtningen er hurtig og billig. Der haves det såkaldte Altoner-øl til 6 Lsk (Lybsk skilling.) flasken, men det er ikke halvt så godt som vort københavnske. Allerede her vil de ikke vel tage imod Bankosedler, men fordre gerne Schlesw. Hols. mønt, som en rejsende må berede sig på, eller også Rixorter, Dukater, små Otteskillinger, så fremt han ej skal tabe for meget for at få sin papirs penge vekslet i mønt. Vore andre penge kalde de Oldegeld, og skøtte slet ikke om dem.

Her er en bugtet, stejl og sandet strandbred, hvor så jeg nogle meget store hugne stenstøtter af kamp liggende ved broen. Her er en prægtig lampefynd på brinken, med store lanterne og messing spejle.....

Aarø sunds sidste transportforvalter.

1833 kom Hans Christian Hansen Bruun med kone & 4 børn fra Nykøbing F. til Aarø sund, hvor han skulle være transportforvalter og postmester efter en svogers bror, Hans Carl Muus, der var død efter kun et år på posten. Bruuns ældste broder, Hans Brøchner Bruun (1793) havde 1826 overtaget færgeriet i Assens efter broderen Søren Wedege Bruun (1794-1826).

Udover post- & Færgegården med tilhørende haver og jorder har Bruun sikkert overtaget det samme som Muus i 1831: det såkaldte lille færgelhus med deri værende snedkeri, øen Linderum, en stedet tilhørende andel i tørvemosen på Aarø samt post- & færgefartøjer, bestående af en stor smække, en postjagt, en stor sejlbåd, en chalup og en mindre jolle.

Bruun fødtes 1800 i Fredericia, som nr. 7 af storkøbmanden Bertel Bruun & Magdalene Barbara Brøchners 13 børn. Som flere af sine brødre får han en handelsuddannelse og er købmand i Nykøbing f. da han i 1826 bliver gift med købmandsdatteren Emilie Nicoline Christine Schierning.

I folketællingen 1835 er Færgelhuset noteret med Bruun, Emilie, børnene Bertha, Carl Gregers, (Carl Gregers` søn Laurids Valdemar Bruun, f. 1864 bliver forfatter og beskriver Aarø sund i bogen "Tvillingerne"), "Magdalene & Thora, en huslærer, en husjomfru, 4 tjenestepiger, 2 tjenestekarle, 1 litsenbroder (drager) og 2 postkuske.

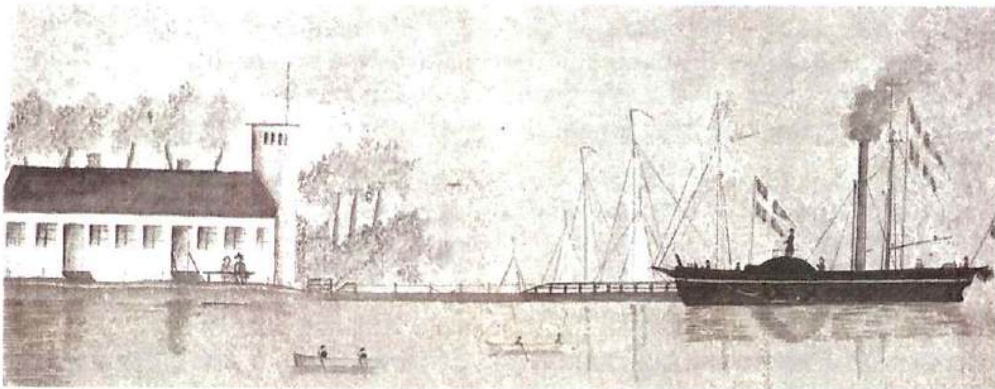
I Bruuns tid i Aarø sund bliver først havnen renoveret, i 1837 bliver der bygget nyt 8-kantet fyrtårn, i 1838 indsættes på overfarten til Assens

postvæsenets nye dampskib "Maagen", overladt færgeriejerne i 20 år mod afholdelse af drifts- & vedligeholdelsesudgifterne; og vejen til Haderslev bliver udbedret. Han er med i den i 1844 oprettede komité, der arbejder for en jernbane fra Åbenrå til Haderslev og videre til Aarøsund. Foråret 1848 tvang oprørerne Bruun til at lukke postkontoret først i juli 1850 åbnedes det igen. Sommeren 1848 var der skudvekslinger mellem danske krigsfartøjer og von Tanns Friskarer hvorved den tyske krovært Christian Friedericis kone Elise blev dræbt af en af danskernes bomber. Krigen ender, og livet går videre som før; 1851 får Bruun bevilling til "ubehindret at drive høkerhandel og forhandle kaffe, te og sukker i Aarøsund på livstid, og så længe han bebor sit nuværende sted". 1852 genåbnes færgeruten hen i september og Bruun får koncession til at anlægge og drive et saltraffineri (det nedlægges dog i 1870, og bygningen sættes til salg til nedbrydelse efter stormfloden 1872). 1858 overtager postvæsenet selv postens befordring med det nye dampskib "Niord".

1860erne bringer mørke tider, i 1862 dør den ældste datter efter 3½ måneders sygeleje hjemme hos forældrene, i 1863 dør broderen Hans Brøchner i Assens. Ved krigens udbrud 1864 standser færgeoverfarten, Aarøsund besættes af prøjsiske ulaner (lejesoldater), og postmester Bruun må forlade sin stilling. Færgen beslaglægges og slæbes ned til Allsund for at fragte de prøjsiske soldater over sundet ved erobringen af Als 29. juni 1864. Sønnen Laurids er faldet som frivillig i krigens første dage. 1866 bliver Bruuns forskellige fæstebreve fra 1833-39 på ½ gård i Råde og markerne Lashale og Notkiæragger ophævet.

Aarøsunds sidste transportforvalter & agent Hans Chr. Hansen Bruun dør d. 4.7.1871 af lungebetændelse efter 6 ugers sygeleje. Iflg Fr. Rudbeck fandtes hans velholdte grav ved Øsby kirkes sydside stadig i 1930'erne.

Maagen ligger i Aarøsund, det lille færgehus med det 8-kantede fyrtårn – akvarel 1840 – Assens Museum

står åben for alle gæster som før i Samsøes tid; det er jo en fejl, som snarest burde rettes...
Rudb.

Aarøsund som badested.

Der er nok enkelte, som vil rynke på næsen over denne overskrift og det måske med rette, thi Aarøsunds badestrand er ikke mere så god, som den var i gammel tid, for en 40-50 år tilbage.

Stranden har man ikke været god ved i vor tid. Især de i krigens tid rejste befæstningsværker er fæle minder, gamle snavsede ruiner fra en mørk tid. De burde virkelig nu snart forsvinde i stedet for at hindre strandfærdselen, skæmme den åben strandbred og som ufrivillige W.C.'er med deres indhold forpøste luften.

Også barakkerne og det sorte træskur foran parken udfordrer altid sommergæsternes og de indfødtes kritik, da de ikke blot forstyrrer den ellers så smukke udsigt til Aarø, men heller ikke i sig selv er til fordel for Aarøsunds udseende. At man i de senere år har været hård ved den gamle parks træer, er før blevet kritiseret her i bladet, og det er virkelig synd, at men i så stort omfang har spoleret læbæltet, så vesten vinden nu har fået fri og ødelæggende adgang....
Rudb.

29. august Aarøsund. En vellykket aften.

I torsdags afholdt musiklærer Behnke, Haderslev, sin årlige elevfest på Aarøsund færgegårds hotel. Efter at Hr. B. havde budt gæsterne og eleverne velkommen, viste eleverne, hvad de havde lært i det forløbne år. Forsamlingen takkede hr. B. for hans ihærdighed. Under kaffebordet spillede hr. Behnkes udmærkede 5 mands orkester en afdeling let musik..

Efter kaffebordet spillede stemningsorkestret op til dans. Alle, unge, ældre og børn morede sig til langt hen på natten, takket være den så festligt pyntede sal og den udmærkede musik....

16. september Aarøsund. Koncert-foreningen for Haderslev Næs. Stiftende generalforsamling.

Ved en tirsdag aften på Aarøsund Færgegårds Hotel afholdt generalforsamling, blev "Koncert-Foreningen for Haderslev Næs" stiftet. Forud for generalforsamlingen var der gjort et så energisk arbejde, at den nystartede forening allerede nu tæller omkring 100 medlemmer, der alle havde tegnet sig på fremlagte lister.

Der blev valgt følgende bestyrelse: musiklærer Reinholdt Behnke, Haderslev, formand; skomagermester Andr. Erichsen, Øsby, kasserer;

i fine hvide jakker over i parken, og så fik gæsterne kaffen serveret i haven ved borde og bænke.

Modersmålet 1932

25. Jan. Observerer den stedlige referent Fr. Rudbeck, at stæren allerede har slået sig ned i Færgegårdens park og fløjter så lystelig, som om våren allerede er på trapperne....

10. **Marts Omkring i Sognet.** Skovarbejder i sognets forskellige bønderskove er overstået og overalt er der tyndet godt ud, enkelte steder vistnok lige op til skovfogeden. Træpriserne er små men det bryder krisen sig jo ikke om, og det gode vejr, de hårde tørre veje har i år været en stor medhjælper ved arbejdet. Også i Aarøsund-parken ser man mange træer, som ikke er der mere, alle dem, som i de sidste uger faldt for savens ubarmhertighed og øksens hug. Højt i gærdet ud mod landevejen, i nærheden af det gamle granathul fra 1848, står der en prægtig sølvpoppe, rank som et lys, over tyve alen høj, en pragt at se, plantet af Aarøsunds sidste postmester, agent Bruun – også dette træ skal segne i disse dage. Desværre kan der her ikke siges, at der kommer nye overalt for de gamle, som faldt. Disse ord skal ikke være en kritik, men trist er det at se Færgegårdens fordums smukke park langsomt vandre ind i folks kakkelovne.
Rudb.

15. april **Aarøsund.** Øen Linderum, som nu af færgegårdsejer Schourups, er solgt til konditor Klaaborg, Kolding og bygmester Chr. Damkjær, Øsby, har så langt Øsby sogns historie kan følges tilbage, været i Færgegårdens eje. En gammel krønike fortæller, at Linderum i gammel tid skal have hørt ind under Aarø, og at de taknemmelige Aarøboere skal have foræret øen til færgemanden i Aarøsund. Mere sandsynligt er det dog, at Linderum altid har hørt til Færgegården, og i gamle skatteregistre fra året 1542-43 nævnes færgemanden Jørgen Fallesen, som har Aarøsund og Linderum skattefrit.....
Rudb.

29. april. Omkring i Sognet.

....badehotellets hidtidige vært, Nis Hansen, fraflytter til 1. maj, og Færgegårdens nye ejer vil selv overtage den vanskelige drift. Det, vi savner her er dampskibene fra Haderslev, som før bragte så mange glade, altid velkomne sommergæster herud til det smilende Lillebælt. Aarøsunds før så gode badestrand led megen overlast i krigens tid, da det tyske militær lå her og forgæves ventede på engelskmanden, men inde i den gamle park er det smukt endnu, dog klages der over, at den ikke mere

Emilie søger uden held at afhænde Færgegården – og bliver i Aarøsund. 13.11.1872 rammes Aarøsund af den store stormflod (3,52 m. over daglig vande), der ødelægger huse og marker, og "Eierinden af Aarøsund", Agent Bruuns enke Emilie, anslås at lide et tab på 2000 rigsdaler.

Efter Emilies død 30.5.1883 sættes ejendommen til salg døtrene rejser til hovedstadsområdet, og Bruunérnes æra i Aarøsund er efter 50 år forbi.

Aarøsund i H.C. Andersens dagbøger:

13. juli 1841: (fra Kiel til Aarøsund og videre til Assens):

"... Med Dampskibet Løven, som Carl Bagger besang; ret godt Veir. Den katolske Præst fra Frederits. Desuden fulgt med fra Hamburg Estrup med Datter, de vilde have mig med til Colding. Sophie Bruun fra Assens. Timmermand fra Hadersleben, ham jeg på Udreisen traf hos Rantzau, vilde have mig med til Hadersleb; flau er han. Ombord en Baron Brockenhuus med Kone. Indseilingen mellem Slesvig og Sønderborg er som en Flod; Taarnet hvor Chris: 2den sad er aldeles uden Vinduer og vender ud mod Beltet. Alt tog sig så fladt ud. Heer kom en Broder til Riegels ombord. I Aarøsund hvor jeg steg af var Bruuns der inviterede mig over med deres Dampskib, samt indbød mig Logi hos dem; Frøken Thora Jacobsen tog med mig. Gik i ½ time til Assens. Besøgt Skuespillerinde Jomf. Jørgensen."

31. Januar – 1. Februar 1843:

"...Klokken 9 kom vi om Aftenen til Assens, der var høit Vande (et Par Dage forud havde Dampskibet brugt 9 timer for at komme over) vi brugte 1½; drak Punsch i Aarøsund; smuk Skovnatur; det saae ud, som var der Sne på Buskene. Hadersleben tog seig ret anseelig ud; jeg tænkte på Get Vestfaler."

H.C. Andersen rejser jævnligt over Lillebælt men nævner først Færgegården igen 2.-3. Juni 1847:

...Ved Assensbelt traf jeg den unge Blædel, der skulde første Gang ud i Verden; gav ham et Kort til Bülow i Hamborg. Kom om Aftenen til Arrøsund, tog ind hos Frederici, drak Thee hos Brauns.

Torsdag 3. Juni. Kaffe og Frokost hos Brauns! Spadseret i deres Have.

H.C. Andersen

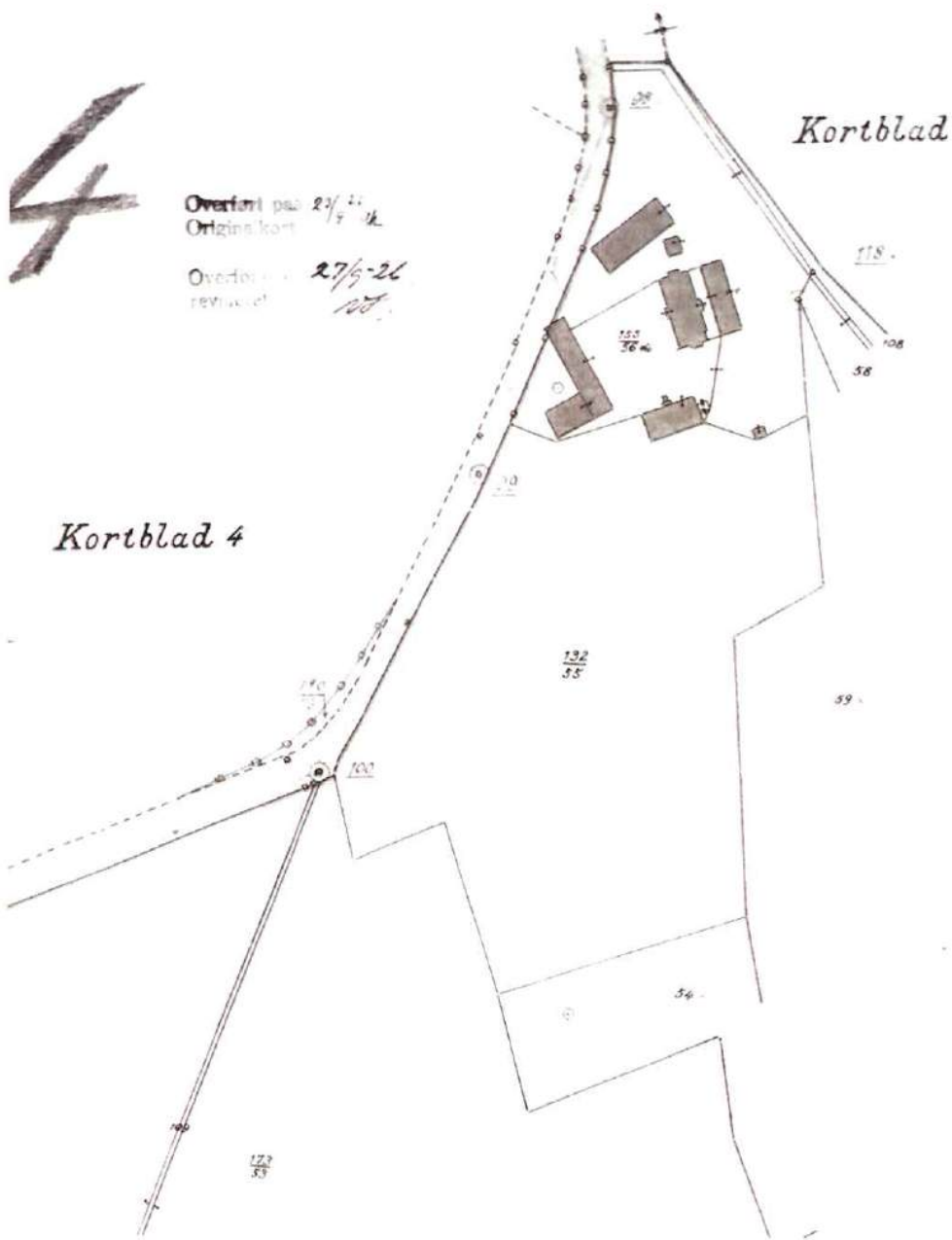
4

Overført på 27/5-26
 Originalkort

Overført
 revideret 27/5-26
 108

Kortblad

Kortblad 4

Kortblad 1826

(barakken? Red.) og i Forbindelse med Hotellet 4 andre Lejligheder som alle er udlejet.

Sigrid Schourup fortæller til Årsskriftet 2009-2010 bl.a. om Færgegaarden.....

Hotellet og hovedhuset

Dengang hørte hotellet og hovedhuset sammen. Mine senere svigerforældre købte stedet i 1931. En af ejerne hed Mads Samsø. Han forpagtede til forskellige, og han havde 2 søstre, som boede i lejligheden

Sigrid (datter af Christine og Peter Burmeister) og Per (Hans Emmerik) Schourups bryllup 1951

og svigerforældrene Ellen og William Schourup fotograferet foran Sigrids families købmandsforretningen.

på hotellet. Kathrine og Stinne Samsø. Nedenfor hotellet voksede der store kastanjetræer, og der stod borde og stole, hvor folk kunne sidde og få deres kaffe i træernes skygge. Turbåden kom fra Haderslev eller Assens, og så drak man kaffe på hotellet. Da Samsøes boede der, havde de en karl, som hver lørdag eftermiddag gik med en hest efterspændt en rive og så rev han alle gangene. Om søndagen gik kelner Egtved og Anton Johansen

Færgegaarden 1931

Fra et Landbrugsopslagsværk om Haderslev Herred. (..før 1938)

Aarøsund Færgegaard, Aarøsund By, Øsby Sogn og Komm., Haderslev Hrd., Retskr. og A., Ejer W. Schourup, Postfb. og nærmeste St. Aarøsund (ligger lige i Nærheden), til Haderslev 15 km, tlf. 84 y (Hotellet).

Art. 1 m.fl. af Hajstrup, samlet Areal 28 ha, deraf 23 Ager, 3 Eng og 2 Have, Park og Gaardsplads, Nettoudbytte 215,42 Th. (godt 4,53 Td. Hrtk.); Ejdskv. 92,600 Kr., deraf Hotellet 30,000 Kr. (103,300) Jordv. 30,900 Kr. (30,800); Bygn. Er fors. I Danske Grundejeres Brandf. For 85,800 Kr.; Lys og Kraft fra Sønderjyll. Højspændingsv.

Aarøsund Færgegaard ligger ved Aarøsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del af Arealet er kalket af den nuværende Ejer. Engen er Haardbundseng (Strandeng).

Gaarden drives af Ejeren, medens det til Ejendommen hørende Hotel er bortforpagtet; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Avl af Sukkerroer (5,5 ha) til Assens Sukkerfabrik. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 30 sække Superf., 10 kalig. Og 50 Sække Kvælstofg.

Der holdes kun 2 Malkekøer; Mælken anvendes delt til eget brug, dels sælges den til Naboer.

Der holdes som regel 2 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der har tidligere ikke været noget Svinehold; Gaarden har nu Kort til 13 Slagterisvin om aaret.

Aarøsund Færgegaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, har høj Kælder og Tegtag; den indeholder en god Bolig med indlagt Centralvarme og Bad. Avlslængerne bestaar af 2 hvidpudsede Længer sammenbygget i Vinkel, af hvilken Staldlængen, der har Tag af Cementsten, ligger som en vestlig Sidelænge, fra hvis sydlige Del Laden, der er tækket med Tagpap, udgaar som en sidelænge mod Vest, og Vest for disse en Garage med Tag af Pandeplader. Der er indlagt Vand fra Stedets Vandværk.

Til Aarøsund Færgegaard hører et Hotel, der ligger som an anselig Østlig Sidelænge i forbindelse til Hovedbygningen nær Strandbredden; Hotellet, der er i 3 Etager, har en gennemgaarende Frontspids og Tag af Cementsten; i det nordøstlige Hjørne af Stueetagen er der indrettet en Ventesaal for Jernbanestationen, og til den sydlige Gavl af Hotellet er mod Syd tilbygget Forlængelse, opført af Bindingsværk i 2 etager, der rummer en større Sal. Desuden hører der til Ejendommen et Hus med 4 Lejligheder

Blade af det gamle færgesteds historie. Af Frovin Jørgensen (Sønderjyske Årbøger 1937)

Fra Arilds tid har overfartsstedet mellem Sønderjylland og Fyn været ved Aarøsund. Dets ældste historie skjuler sig i fortidens mørke, og først i slutningen af det 13. århund. finder vi de første pålidelige efterretninger om dets eksistens. Som det naturlige opholds- og bedested hører færgestedet sikkert til landsdelens ældste kroer. Her måtte man ofte i dage vente på magsvejr, og her kunne det efter en streng overfart i datidens ufuldkomne skibe være nødvendigt at få lidt varme i kroppen og mad og natlogi, hvis det var for sent at komme videre den dag. Og ikke alene har Aarøsund været et af landsdelens ældste bedesteder, det har været en af rigets vigtigste indgange, den af hoveddørene, de fleste, der skulle til eller fra udlandet, ventede. Her er kongerne kommet på deres rejser. I krigstid er hærene kommet samme vej. Her har i flere hundrede år hovedpostruten til udlandet gået. Her er derfor kommet mange rejsende og livet har rørt sig, efter den tids skik sikkert ofte noget voldsomt.

Marts måned 1848 bragte forøget trafik ved det gamle færgested. Mange embedsmænd i hertugdømmerne fandt det ikke rådeligt at forblive der længere og søgte til kongeriget. Hans Krüger fortæller således, at da han kom til Aarøsund på rejse til København efter mødet i Rendsborg, var der fuldt af flygtninge, både militær og civile.....

.....Senere besatte fjenden landsdelen, og trafikken standsede helt. Nu lå der et vagtskib ud for Aarøsund og et ud for Haderslev fjord. Vel kom nu og da nogen i land eller blev sat over til Aarø eller Assens, men det sket om natten. Man frygtede gæstgiver Frederici i færgekroen, han var slesvig-holstener og mistænkt for at spionere for fjenden.....

...en dristig plan om at erobre vagtskibet "Neptun", blev forpurret, selvom Hr. Frederici havde givet fjenden varme og husly og udkig og serveret en bolle punch. Den hidsige bajer friskarelederen Kaptajn Aldosser svor, at hvis det viste sig at være gæstgiveren, som havde forrådt skulle han komme til at dingle i det nærmeste træ. De viste sig dog at være det danske efterretningsvæsen, som var orienteret.

De preussiske friskarer havde anlagt en skanse ved stranden, men var dog ret presset af skud fra bl.a. Hjuldampskibet "Hekla". De Freischärler, som ikke var på arbejde, gjorde sig det behagelig i agent Bruuns hus 'das Herrnhaus'.

Aarøsund 1848 – træårskrigen – Schles.-Holsten Artelleri Aarøsund 1848

Ved nordsiden af Færgegården med udkig over sundet til Aarø.

Den 22. maj kom både "Hekla" og "Skirner" forbi færgestedet. En del Freischärler havde samlet sig ude på dæmningen, og skibene åbnede straks ilden på dem og en flagstang, hvorfra det tyske flag vajede.

'Det tyske flag virkede på danskerne som en rød klud på en tyr', skriver et medlem af korpset. Hver gang et skud lød, dækkede Freischärlerne sig bag de store kampesten på dæmningen, bagefter kom de frem og skreg som besatte, samtidig med at de fyrede deres geværer af. En af dem 'en jyde, som virkede som spion', stod ude og holdt fast i flagstangen for yderligere at ophidse danskerne. Efterhånden blev træfsikkerheden dog temmelig stor, og Freischärlerne måtte fortrække op til færgehuset; men også her nåede kuglerne dem. En gruppe officerer, der kom frem i alleen, måtte skyndsomst forsvinde, grenene fra træerne raslede ned over dem, og et bord, der stod dækket til frokost uden for færgehuset, blev fejret rent af en fuldtræffer. Da forestillingen havde varet nogen tid, sejlede skibene bort. Tyskerne havde da mistet 2 mand og nogle sårede, og bygningerne var blevet en del ramponerede.

Udsigt fra Verandaen.

Udsigt mod Aarø.

Skønhed. Efter et forfriskende Bad tages der Solbad paa Stranden og nydes Udsigten ud over Bæltet til Aarø og Fyn. Men i al denne Naturens smilende Skønhed taler Minder fra Verdenskrigens tunge Tid deres manende og alvorlige Sprog til os. Man ser de svære, betonstøbte Observationsrum, hvorfra de tyske Bevogtningsposter spejdede ud over Bæltet, man ser de støbte Kanonstillinger, hvorfra de svære Skibskanoner truende rakte deres Malmrør i Vejret. Men netop disse Minder fra Krigens Tid lader os glæde os dobbelt over Naturens fredfyldte Skønhed.

Aarøsund Badehotel, som er beliggende midt i al denne Naturskønhed, er rede til at tage mod de mange Gæster, som Sommeren igennem strømmer hertil. Fra den skyggefulde Veranda, med Udsigt ud over Bæltet, kan man glæde sig over det smukke Badeliv, som udfolder sig paa Stranden. Saasomt Aftenkøligheden vækker Ønsket om lunere Stuer, flytter man ind i Badehotellets hyggelige Lokaler. For større Selskaber er der en stor Sal, som har Plads til flere Hundrede Personer.

Under Frk. S. D. Rasmussens dygtige Ledelse har Aarøsund Badehotel erhvervet sig Ry som et godt Madsted, et Sted hvor Folk gerne kommer.

Salen.

I slutningen af juni fortæller Fyens Avis:

I de samme dage arresterede chefen for vagtskibet nogle folk om hvem man vidste, at de havde spioneret til fordel for fjenden. I skrivelse af 29. juni meddeler det kgl. Slesvig-Holstenske-Lauenborgske Cancelli til det kgl. Kommandantskab i København en fortegnelse over 13 fanger, der snarest bliver overført til byen. Af denne fortegnelse skal nævnes: 1. Postholder Chr. F. Frederici, 2. pens. Leutn. M. Martensen, begge af Aarøsund 3. forpagter O.R.F. Sibel, Aarø.

(Frederici blev frigivet, da hans hustru ulykkeligt var blevet dræbt, på trods af at chefen fra det danske vagtskib havde rådet hende til efter arrestationen af hendes mand at flytte, da der var ordre til at beskyde fjenden, hvis denne besatte Færgegården.)

....da skydningen begyndte, stillede friskarerne og folkene fra færgekroen sig bag den modsatte gavl af færgehuset for at være i sikkerhed. De stod i en lille forstue. Pludselig slog en 68 pd. Bombe ned i gulvet midt iblandt dem; men en mand sprang hurtigt hen og slukkede den. Bomben var gået gennem døren i facaden og 2 mellemvægge og ramlede så ned i forstuen. Folkene fra færgekroen blev bange og løb bort, mellem dem var fru Frederici. En officer ville holde hende tilbage, men måtte selv søge læ bag laden for en ny bombe. Lidt efter hørte han en ung pige fra gården, Minna, klagende råbe: "Madammen! Madammen!" Han sprang hurtig til. I en grøft bag laden lå fru Frederici. Hendes klæder brændte. Hurtig vendte han hende om og så da en stor rød plet på hendes venstre side. Bomben, han havde søgt læ for, var sprunget, og et stykke havde ramt hende. Han råbte efter hjælp; men først nogle minutter efter, da der var sprunget endnu 2 bomber, kom hjælpen. Hurtig blev fru Frederici båret ind i vognporten og lagt på en vogn i noget halm og der blev sendt bud efter en læge; men inden han kom, var hun død på vej til Øsby.

En tid fortsattes beskydningen og alt blev ødelagt i færgehuset og i 'das Herrnhaus'. Folkene flygtede bort. Også friskarerne fandt det rådeligst at forsvinde og trak sig tilbage til Øsby. Kort efter gjorde danskerne landgang og hørte, at fru Frederici var dræbt, hvad de dybt beklagede, og udtalte ønsket om at følge hende til graven.

Den tyske kaptajn Aldosser så en chance for at få kontakt med de danske officerer og sendte en parlamentær ud til skonnerten med indbydelse til at deltage ved begravelsen. Men officererne stolede ikke på friskarerne. De ville dog ikke synes feje og sendte en ung svensker i civil til begravelsen, der fandt sted på Øsby kirkegård d. 4. juli.

Efterfølgende ankom en preussisk leutnant Beelitz natten til 7. juli med et batteri, bestående af to 24 pd. Granatkanoner og fire 12 pd. Kuglekanoner. De to 24 pd. Granatkanoner blev opstillet i færgegårdens have, 30 skridt fra kysten, bag ved en vold, bevokset med buske. Kuglekanonerne stod lidt nord derfor.

Noget om Friederici'er'ne

Christian Friederich Friederici (1810-1899) blev 1840 ansat hos agent Bruun og december 1847 gift med Elise Henriette Greif.

I foråret 1848 tvang oprørerne agent Bruun til at lukke postkontoret, og Friederici blev konstitueret som postmester.

Iflg. en fjern slægting, Georg R. Friederici i Chile, studerende CFF først i Kiel, men måtte afbryde sit studium, da hans fader af samme navn, købmand og reder i Flensborg, kom i økonomiske vanskeligheder efter at have mistet et skib lastet med kaffe. Han blev forpagter i Slesvig, derpå sømand og senere færgeforpagter af den kgl. Færge i Aarøsund. Det anføres, at Elise døde efter at være ramt af granatsplinter, da hun på den danske fribytter Röd Anders' anvisninger ville rømme sin ejendom, samt at hun var født omkring 1820, og at hun blev begravet i Aarøsund (?).

Godt og vel 1½ år efter det tragiske dødsfald giftede han sig med Elises søster Margaretha Dorothea Greif (1821-1900), de fik 3 døtre:

Elise Caroline (1852-1925) – af gamle aarøsundere bedre kendt som fru Kruse. Hendes mand, gæstgiver Kruse, blev 1908 leder af Aarøsund postagentur, en post hun siden overtog. Gæstgiveriet må de formodes at have overtaget efter hende forældre.

Wilhelmine Maria

Charlotte (1853-1935) – bedre kendt som Minna eller frk. Friederici; hun forestod serveringen ved gæstgiveriet. Hun kunne ikke udstå gyldenlakker, hvorfor fru Burmeister bestemt blev anmodet om ikke at have disse blomster foran købmandsbutikken!

Gammelt postkort ca. 1911 (Peter Schaffer Hansen) – her ses søstrene Friederici -

Midt i Indsejlingen til Lille Bælt, omtrent midtvejs mellem Fyn og Sønderjylland, ligger Aarø, den lille smilende Ø med de røde Tage, de grønne Enge og frodige Kornmarker.

Paa den sønderjydske Side af Bæltet ligger det lille, idylliske Badested Aarøsund, hvorfra der er Færgeforbindelse til Assens paa Fyn.

Naturen har gjort alt muligt for at gøre denne Plet saa tiltrækkende som muligt. Landskabet bugter sig i Bakke og Dale, grønne Skove spejler deres Kroner i Bæltets blaa Vover.

Det friske Vand med det raske Bølgeslag indbyder Sommerens Gæster til et koligt Bad. Og medens Havet ellers de fleste Steder er rovgrisk og tager af Strandens frugtbare Jord, saa har det her vist sig som Giver. Mellem Færgelejet og en fremspringende Pynt mod Syd har Havet skabt en ca. 2 km lang bred Sandstrand, ~~hvid og fast~~, som man kun finder det faa Steder ved Østersøens Strand. Gode asfalterede Landeveje fører ned til dette smukke Badested og Hundreder af Gæster glæder sig Sommeren igennem over dets

Aarøsund Badehotel.

Modersmålet 1930

28. nov. Lokalreferent Fr. Rudbeck causerer over små hændelser i Aarøsund, bl.a. skriver han.....i novemberpløret stampede de to gamle venner, Søren og Jørgen, ned til Færgedgården i Aarøsund. Det var deres daglige spadseretur hen ad den nye spadseresti under de store træer, som en gammel postmester skal have plantet. Hver gang han kom i strid med konen, satte han et lille træ ned i jorden, de voksede sig store og stærke og blev til en hel allé. Søren hilste over til Søndertoft til fårene, som lige var hjemkommen fra deres sommerrejse til Linderum, og nu var glade for det græs, ungkreaturer havde levnet dem. Fra Færgedgårdens pæne røde hus steg røgen op af skorstenen, og røgen var rød. De koger vistnok rødkål i dag, mente Jørgen.....

Announce i avis – ukendt dato

<p>AARØSUND Færgedgaard</p> <p>Lyse, rummelige Lokaler, gode Værelser, udmærket Badestrand. — Pensionspris efter Aftale. Godt Udflugtssted for Skoler, Selskaber og Foreninger.</p> <p>S. Rasmussen - Telf. Øsby 84 y.</p>	
--	---

Brochure vedr. Aarøsund Badehotel venligst udlånt af Peter Schaffer Hansen.

Aarøsund Badehotel

(Hotel Færgedgården)

S. D. Rasmussen - Aarøsund

Telefon Øsby 84y

Maria Friderike (1856-1900).

Øsby kirkes dødsregister for 1848, nr. 20. D. 2/7, begravet 4/7.

Madam Elise Henriette Friederici, f. Greif, en datter af pastor emeritus Matthias Friedrich Greif og hustru Cristine Elizabeth Vilhelmine, f. Bendixen i Sterup i Angeln, gift med forpagter Christian Friederich Friederici Aarøsund, efterlader ingen livsarvinger, alder 42 år og 10 mdr.

Anmærkning: Ved en kanonade imellem de danske krigskibe og det v. Tannske friskarekorpsets blev hun dræbt af en af de danske udkastede bombe, og hendes lig, på oberstløjtnant v. Tanns befaling, kørt til Haderslev, men derpå i dag atter bragt hertil, ledsaget af et kompagni af bemeldte friskarekorpsets, og højtideligt begravet. Hr. pastor Boysen i Starup. Pt. pastor vicarius i Øsby, holdt ligtaalen i kirken og forrettede jordpåkastelsen, hvorpå Johannes Kobbe, cand. Theol. fra Hannover, af friskarekorpset, holdt en tale ved graven.

Fra samme periode fortæller Lærer Julius Jørgen Hansen født 14. febr. 1853 (fra Aarø Skolekronik v/Sten Boye)

...Jeg kan huske, at kong Frederik VII's fødselsdag fejredes i skolen. Dannebrog vejede ud fra et loftsvindue mod vejen, vi fik kaffe med tvebakker og senere dansedes der i skolen. Dette foranstaltede Eriksen. Ligeledes mindes jeg, men året kan jeg ikke angive, at Fredrik VII og grevinde Danner steg i land ved Aarøsund og kørte i kaleche til Haderslev, efter de først havde drukket kaffe hos agent Bruun (ca. 1858). Jeg var endnu ikke kommet i skole.

.....I nogle efterår plukkede jeg æbler hos agent Bruun, der ejede gården og måtte besørge posten til Haderslev. Han måtte altid holde 16 heste på stalden. For diligencen var der altid 4, for hver af bivognene 2 og for hver entrevogn også 2. Undertiden måtte han udruste et par vogne til, eller bønderne i Råd og Hajstrup måtte møde. De skulle for en vis (god) betaling, når det forlangtes, køre med passager til Haderslev. Kuske ved postvognene var klædt i rødt, og diligencens kusk havde et posthorn, som han blæste i, når han kørte fra og til Aarøsund, vel også undervejs. Til at tage mod postdamperen, smakkerne, til at bære eller køre bagagen op, var der 'litzensbrødre', ældre folk, som boede i Aarøsund, (Hans Christensen Dahl, Peter Hansen, Sparlund og Knud Andersen, Hajstrup) Overfor havnen lå et meget langt, hvidkalket hus, i hvis vestlige ende fyrtårnet var. På væggen hang store hvidmalede tavler med angivelse af posttaksterne. Lidt længere mod vest, men oppe på banken, lå agent Bruuns store saltkogere, som Chr. Bredstrup havde i forpagtning.

Det stod i "Dannevirke" i **1856**

11. April: Auktion over Skibsvrag og andet Gods.

Løverdagen d. 12. dennes, Eftermiddag kl. 2, vil deer paa Gjæstgiverstedet ved Aarøsund ved offentlig Auktion blive bortsolgt Vraget af Galeasen "Carolus", 22½ læster drægtig, med Alt, hvad deri findes, hvilket Vrag henstaaer paa en Steenruse, ½ Miil Syd for Aarø og ¾ Miil Sydøst for Aarøsund.

Det bemærkes, at Ladningen bestod af Boghvede, hvoraf omtrent halvdelen er bjerget.

Endvidere bortsælges: Seil, tougværk, Kjettinger m.m., samt 3-400 Tdr. havareret boghvede, der er optaget i Saltkogeriet ved Aarøsund, Alt efter Conditoner, der bekjendtgjøres paa Auktionsstedet.

Kgl. Haderslev Herredscomptoir, d. 11. April 1856.

Rumohr

Det stod i "Dannevirke" i **1850**:

20. marts. Gjæstgieri i Aarøsund.

Til 1ste Mai D.A. eller om muligt tidligere ønsker undertegnede at bortforpagte Gjæstgiveriet i Aarøsund; med samme følger Melken af 13 køer. Den sidste Forpagter har ved siden af Gjæstgiveriet drevet en temmelig betydelig Kommisions-kornhandel, hvortil Stedet paa Grund af dets Beliggenhed, som lodse- og Ladeplads, særdeles egner sig.

Som Badested har Aarøsund været afbenyttet og stedse havt Tilbud af flere Gjæster end Lokalet kunde modtage: dette, som i denne Tid modtager en hovedreparation og tildeels af ny opføres, bestaaer foruden Kjøkken, Kjælder og Spisekammer, af 1. Sal med 5 værelser og 13 kamre og 1 grundmuret Reisestald osv.

Forpagteren overdrages noget Bohave, men da Afbenyttelsen vil være afhængig af hvorvidt Forpagteren er i stand til at indrette det hyggeligt for de Reisende, saa er det nødvendigt at han eller hun besidder nogen Formue.

Forpagtningen overdrages med ½ Aars Opsigelse fra begge Sider.

C.H. Bruun

Juliuskage

2 skefulde sukker, 2 æggeblommer, 1 snaps rom, ½ pd smør, 1 pd mel.

Spansk vind 1) eller Spanish Wind 2)

1) 2 æggehvider piskes godt, ½ pund sukker, 1 spiseskefuld eddike.
2) 2 Eisweiss werden mit ½ Pfund feinem trockenem Zucker sehr lange gerührt. Zuletzt gebe man 1 Theelöffel Kartoffelmehl und einige Tropfen Essig hinzu. Müssen bei sehr langsamer Hitze gebacken werden.

Sprøitekager (3 slags)

1) ¾ pund smør, 1 pund mel, ½ pund sukker, ½ stang vanillie. Sprøites med en sprøite med glat ring.
2) 1 pund mel, ½ pund sukker, 2 æg, ½ pund smør, lidt hjortetaksalt, kanal og kardemomme.
3) ½ pund smør, 1 pund mel, 1 æg, ½ pund sukker, lidt vanillie.

Citronkranse

2 æg, ½ pund sukker, ¼ pund smør, ¾ pund mel, lidt hjortetaksalt og lidt revet citron. (god)

Kleiner (2 slags)

1) 5 skefulde tyk fløde, 1 æg og 2 æggeblommer, 6 skefulde sukker, lidt hjortesalt og natron, 1 underkop smør, lidt søde og bitre mandler, mel til det lader sig udrulle, sukker og æggene bliver først rørt.
2) 5 æg, 2 pund mel, ½ pund kartoffelmel, 12 spiseskefulde smør, 1 theeske natron, 1 kop fløde, 12 spiseskefulde sukker. (sehr gut)

Thekringler

½ pund mel, lidt sukker, 3 æg, lidt hjortesalt, æltes godt og trilles ud i ganske små kringler. De koges i vand, når de svømmer ovenpå, tages de op, lægges på pladen, smøres i æg og bages lysebrune.

Smaa kringler (2 slags)

1) 2 æg, 1 pund sukker, 1 pund mel, 1 spiseskefuld fløde, citronskal, kardemomme og kanel.
2) ½ pund smør, 1 pund mel, 5 g, gjær, 1 lille kop fløde, med groft sukker bestøes.

Wilhelmsborgere

1½ pund mel, ½ pund smør, ½ pund stødt melis, 4 æg, 2 theske hjortetaksalt. Dette røres først og melet kommer i til sidst. Dejgen afkøles først, udrulles og stikkes af med et glas og i midten stikkes et hul med en fingerbøl. De smøres med pisket æg og dyppes i sukker. De bages ved temmelig god varme.

Flensborger Pletskenere

1 pund mel, 12 lod koldt smør, ½ pund sukker, 1 lille kop fløde, kardemomme, citronskal og vanille efter behag, en theskefuld hjortetaksalt.

Glasure til kage: ½ kop saft, ½ kop sukker, 1 æggehvide

Fra hotellets gamle bagebog

Prøv de gamle opskrifter ! Temperatur og bagetid må du sjusse dig frem til; vi garanterer ikke for noget ... — 1 pægl = 2,4 dl. og 1 lod = 15,6 g.

En stor kringle

6 æg piskes med 2 lod sukker, ½ pd smeltet smør, 1 pd mel, lidt gjær opløst i 1½ pægl lunken mælk, 8 lod rosiner og sukat. Når deigen er æltet til den slipper krukken; sættes denne i en spand med koldt vand til næste morgen, da lægges deigen på pladen, smøres med et pisket æg, strøs med sukker og bages strax. I en time er den gjerne færdig.

Kringle (2 slags)

1) ¾ pund mel, ¼ pund koldt smør, 1 pægl sød fløde, 1 æggeblomme og ½ snaps rom; dette æltes godt og udrulles. Kringlerne vendes i groft stødt sukker og bages lysebrune i en god ovn.

2) 1 pund mel, ¾ pund smør, 1 pægl fløde, dyppes i sukker.

Christines kringle

½ pund smør, 1½ kop sukker, ½ l. mælk, 2 æg, 2 pund mel, 10-15 øre gær.

Fru Burmeisters kage

1 lag lagkagebund, 1 lag crem, 1 lag makroner, 1 lag abrikoser, 1 lag makroner, 1 lag flødeskum. Cremen. ½ liter mælk, 3 æggeblommer, ¼ pund sukker, 4 plader husblas, ¼ margarine. Til sidst kommer de stivpiskede æggeghvider deri.

Æblekage

Æbler koges møre med lidt puddersukker og lidt stødt kanel. Formen smøres med smør og stødte tvebakker. 1 lag tvebakker på bunden, derefter et lag æbler, således bliver man ved til formen er fyldt, det øverste lag skal være rasp, der lægges smør ovenpå og nogle små klatter imellem hvert lag, og brødet bages også af i lidt smør. Den bages i en time ved lidt varme.

Frk. Fredericias kage

4 æg, ½ pund sukker, ½ pund mel. Æg og sukker røres 20 min.

Wienerbrød

½ liter mælk, 60 g. margarine, 6 g. gær, 60 g. sukker, lidt karamel, 1½ pund mel. Står til næste morgen, så kommer ½ pund margarine i, hæves lidt og bages i en meget varm ovn.

Schnitzel

¼ pund smør, ¼ pund sukker, 1 lille kop mælk eller fløde, 1 teskefuld hjortesalt, ¾ pund hvedemel. (Kompot imellem).

Vanillekage

8 æg, 1 pund sukker, ½ stang vanille røres indtil det får skum, 125 g. hvedemel, 300 g. riismel.

Fredag d. 12. April:

Undertegnede har ved Hyre overtaget hr. Agent Bruuns velindrettede **Gjæstgivergaard i Aarø Sund**, hvor jeg er indrettet til at modtage og beværte Reisende, til hvilke jeg herved venligst anbefaler mig. Ogsaa bringer jeg i Erindring, at der ved den nærliggende Strand er indrettet Bade-vogne, saa at de som i Sommerens Løb her ville benytte Østersøens klare og sunde Bad, finde bekvem Adgang hertil og i mit Gjæstgiveri et behageligt ophold.

H.A. Bredstrup, Gjæstgiver i Aarø Sund

Ca. 1852

Glimt fra Slægtsforskning Rudbeckslægten (hentet fra nettet).

Fortalt af Ingeborg Rudbeck, Flovt. 1847 – 1929

"Frederik d. VII og grevinde Danner var under en rejse kommet til **Aarø Sund**, (ca. 1852) Kongen og grevinde Danner boede på en kro eller et hotel under opholdet, og på et tidspunkt gik de ud på balkonen for at modtage folkets hyldest.

Blandt de tilstrømmende befandt Ingeborg sig. Men da hun var en lille pige, havde hun svært ved at komme til at se noget. En af de tilstedeværende mænd var imidlertid så venlig at løfte hende op, så hun bedre kunne se. Bagefter sagde han til hende, at nu kunne hun fortælle hjemme, at hun havde siddet på skuldrene af general Bülow. Han spurgte derefter om hendes navn, og da han havde fået det at vide, svarede han: "Jamen så er vi jo i familie" – General Bülow hed jo Rudbeck til mellemnavn."

Frederik 7. & grevinde Danner

Heinrich Johan Baumanns minder fra Haderslev 1853-1858.

Heinrich Baumann (Rendsborg 1839 – København 1912), søn af overlæge i hæren Chr. H. Baumann & Anna Magdalene Jensen fra Flensborg. Gik 1848-52 på Metropolitanskolen i København, 1852 døde moderen, og da faderen blev forflyttet til Husum, valgte sønnen at skifte til Haderslev Lærde Skole, hvorfra han blev student.

....."Sammenlignet med denne livlige og meget ejendommelige præstefamilie (pastor Boisen i Vilstrup) var agent Bruuns hjem i Årøsund ved Lillebælt meget alvorligt; til tider rugede endog et knugende tryk på grund af det uheldige forhold mellem Bruun og hans hustru, hvis ægteskab beroede på en fejltagelse.

Som kammerat af sønnen Lauritz, fulgte jeg ret hyppigt med ham til hans hjem, men jeg mindes ikke at have hørt agenten ved måltiderne, thi kun ved dem viste han sig i familieværelserne, ej heller set et smil om hans mund; hans høje, gravalvorlige skikkelse hvilede som en mare over os. Trods denne tunge stemning i hjemmet holdt jeg dog meget af at komme i Årøsund; thi der kunne være noget meget tiltalende og hyggeligt over fru Bruun, når hun var sammen med os ungdom, så opløstes det bitre, smertefulde drag om munden sig til venlige smil, hendes af sorgen hærgede skønhed ligesom blomstrede op for en stund, og åndfuld som hun var, blev hendes bemærkninger i høj grad fængslende. Men desværre svandt hurtigt disse varsler om, hvorledes livet i hjemmet kunne have været, hvis kærlighed mellem ægtefællerne havde haft til huse dér. Tanken om det forspildte ægteskab nagede stedse hendes hjerte, og ofte udtalte hun det ønske, at Lauritz og jeg aldrig blev gifte, men måtte dø som unge mænd. På hendes søn skulle dette ønske gå i opfyldelse, han var ét af de første ofre i krigen 1864, og derved forøgedes yderligere den uheldige kvindes tragiske skæbne. Heldigvis oplevede hun ikke, at hendes ældste, meget smukke datter, der var blevet gift med kaptajn Salto i artilleriet, få år efter sit bryllup ramtes af uheldelig sindssyge."

Kilde: Haderslev-Samfundets Årsskrift 1965-66, side 13-40.

Fakta:

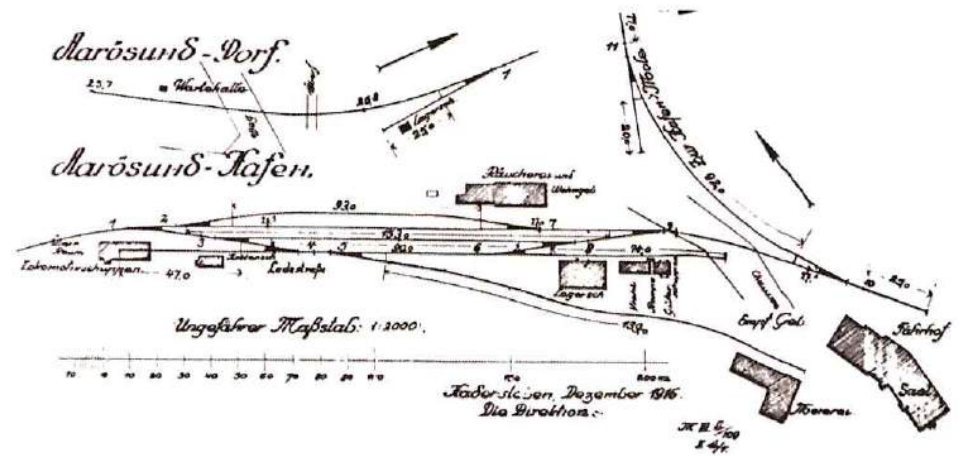
Hans Chr. Hansen Bruun, (Fredericia 1800 – Årøsund 1871); 1828 agent, 1833 ejer af Årøsund, 1833-64 postmester/transportforvalter i Årøsund.
Emilie Nicoline Kirstine Schierning, (Nykøbing F. 1804 – Årøsund 1883).

Laurids Muus Bruun, f. Årøsund 1836, optaget på den lærde skole 1851, student 1856, faldt 3.2.1864 i kampen ved Overselk som menig ved 1. regiment.

Kleinbahn – sporføring. –

Haderslev-Årøsund: 28,6 km. 28/5 1903 - 15/2 1938

Ejendommen blev af den nuværende Ejer købt i 1923 af et Aktieselskab, der i 1903 havde opført Badehotellet i 3 etager og tækket med Tegl. Gaardens Bygninger er af Grundmur, Hovedbygningen med høj Kælder og Tegltag, Staldbygningerne tækkede med Sten, Laden med Trimpel og Paptag. Fra Gaardens Hovedtrappe har Konge Frederik den 7ende talt til Befolkningen, og under Verdenskrigen var der ved Sundet anlagt et Batteri.

Lis Schultz Døstrup Sogns Lokalhistoriske Forening

Familien Biehl boede i Vinum, Døstrup sogn og flyttede til Aarøsund i 1923. I en skrivelse fra Lillebeltsoverfarten står, at Hans Christian Hansen Biehl var fhv. købmand. Hans Christian Biehl var en periode ansat ved Lillebælts-overfarten. Da familien Biehl flyttede til Aarøsund, overtog de Færggården, som de havde et par år. Forældrene hed Hans og Maren Biehl, de boede mange forskellige steder i Aarøsund. Bl.a. Hovedhuset, i en lejlighed på hotellet og Færgevej 99.

Efterfølgende har vi fået tilsendt endnu et par fotos blandt andet disse skønne billeder af Alfred Biehl og (genkendt af Sigrid Schourup) Anton Schmidt, søn af Marie Schmidt, som boede i Aarøsund i mange år. Bl.a. i barakken ved vandet og i øverste lejlighed på hotellet og senere på 1. sal hos fru Beukel, Færgevej 59.

Bertha Bruun, (1827-62), gift 1851 i Årøsund med Julius Valdemar Salto, (1823-77), oberst, chef for den militære elevskole. De fik 6 børn 1852-60; Bertha døde i Årøsund, Salto i Ålborg.

Research JLC

Agent Bruun, Aarøsunds sidste transportforvalter.

Om agent Bruun virkelig var sådan en gnaven mand, som beskrevet af Baumann, kan vi ikke vide. Han har sikkert haft andet at tænke på i den omtalte periode end fruens humør, som det vil fremgå af den følgende beskrivelse af forholdene i Aarøsund 1849-57.

I krigsårene 1848-50 var postkontoret blevet lukket af besættelsesmagten, de såkaldte friskarer, der bestod af et sammenrend fra diverse tyske småstater – Tyskland blev først en samlet stat i 1871.

Bruuns må formodes at have fået økonomisk støtte fra især sin familie og opholdt sig en overgang dels hos venner, dels hos broderen, der var transportforvalter i Assens. Måske var der ikke noget at sige til, at han efterfølgende gik og grublede og syslede med at plante træer...

Præstefamilien Boisen i Vilstrup hørte i øvrigt til Bruuns omgangskreds, fru Eline Boisen (1813-71) fortæller i sine erindringer, at da hun fik sit 11. barn i 1854, "kom der en dag en æske med en barnehue og en lille trøje fra 'en stork', som nok havde sin bolig i Aarøsund; men aldrig ville de vedgå det".

Bruuns yngste søn Laurids, som Baumann omtaler, havde gået på Sorø Akademi – antagelig i de urolige år – og kom 1851 til Den Lærde Skole i Haderslev, hvor han 1856 blev student. 1863 blev han cand. jur., men faldt så som frivillig i 1864.

Sommeren 1853 var der koleraepidemi på egnen, og sommeren 1857 var den gal igen, denne gang med blodgangsepidemi (dysenteri).

1849

16/8. Aarøsund Transportforvalter indberetter, at han pga. de politiske forhold har set sig nødsaget til at forlade Aarøsund, hvorhen han havde begivet sig for atter at indtage sin stilling som embedsmand.

1850

3/8. Andet Postsekretariat meddeler at transportforvalter Bruun i Assens har tiltrådt en rejse til et bad i Nordtyskland, og at købmand Hannibal

under denne hans fraværelse er konstitueret som transportforvalter, dog at alt dampskibet Mågen vedk. varetages af agent Bruun i Aarøsund.

1856

12/7. Andet postsekretariat finder intet at erindre imod, at den af agent og transportforvalter Bruun i Aarøsund med C. W. Salling indgåede kontrakt om bortforpagtningen af det dersteds værende gæstgiveri.

29/8. Ministeriet for hertugdømmet Slesvig finder intet at erindre imod, at det Aarøsund post- & færgegård tillagte gæstgiveri bortforpagtes til C. W. Salling.

Dannevirke, d. 24.2.1853: "De paatænkte Jernbaner"

....."Den Ribe-Haderslevske Tværbane vil blive saa meget vigtigere, som den bør forsættes til Aarøsund, Slesvigs eneste udhavn på Østkysten, en udhavn som ved Vintertide vil være af største Vigtighed naar alle øvrige havne ere tilfrosne..... Det er yderst vigtigt, at der ved banesystemets Ordning fra Begyndelsen af tages Hensyn til denne hovedbane fra Øst til Vest, og den korteste og naturligste Retning gaaer aabenbar over Assens, Aarøsund og Haderslev. Retningen er desuden en ældgammel Landevej med et ligesaa gammelt Færgested ved beltet...."

Det stod i Dannevirke i **1858**

6. febr. **Proklama. Første bekendtgørelse.** Da Gæstgiveri- & Postbefordrings-Forpagter Cai Wilhelm Salling ved Aarøsund har opgivet sit Bo som Conkurs til Skifterettens Behandling saa opfordres herved Alle og enhver dog med undtagelse af de protokollerede Creditorer, der maatte have Fordringer på Boet, under Straf af Udelukkelse og bestandig Taushed, til inden 12 Uger fra dette proklamas sidste Bekendtgørelse at anmelde sadanne deres Fordringer i det kongelige Aktuariat for Haderslev Herred ved Haderslev, de udenfor jurisdiktionen Boende under Beskikkelse af Aktprokurator, samt der at efterlade vidimerede Gjenparter af de dokumenter, hvorpaa de støtte deres krav.

Kgl. Haderslev Herredskontor, den 4. februar 1858.

Rumohr.

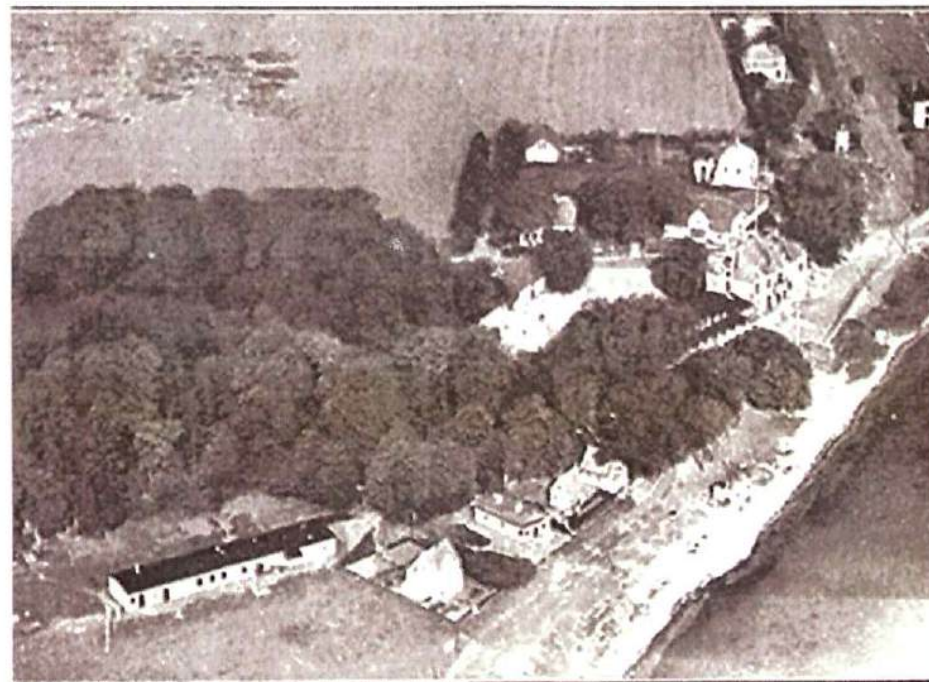
15. febr. **Forpagtning.** Da den hidtilværende Forpagter af Aarøsunds Landbrug, 90 Tdr. land á 240 kvadrat Roder, Postbefordring, Gæstgiveri og Høkeri m.m., er fratraadt Forpagtningen, saa bliver denne forpagtning

..formentligt Fra et landbrugsopslagsværk (ingen datering):

Familien Biehl

Aarøsund Færgegaard ejedes i Begyndelsen af Århundredet af et Aktieselskab, der opførte Hotellet i 1903; Aktieselskabet solgte Ejendommen i 1923 til Hans Hansen Biehl, der 3-4 Aar senere solgte den til M. Samsø, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1931. (William Schourup red.)

Til Ejendommen hørte tidligere en lille Ø (Linderum) paa ca. 6 ha i Lillebælt, men denne frasolgtes i 1934.

Aarøsund Færgegaard.

Aarøsund Færgegaard. Ejer Hans Hansen Biehl. Art. 1 Haistrup, 25 Aarø, Øsby Sogn. Nærmeste købstad Haderslev, 15 km. Jernbanestation Aarøsund, umiddelbar ved Gaarden. Ejendomsskyld 117.000 kr., Jordværdi 41.600 Kr. Nettoudbytte 287,85 Th. Samlet Areal 44,17 Hekt., deraf Ager 33,22, Eng 7, Skov 1,95, Have og Gaardsplads 1, andre Arealer 1. Brandassurance for bygninger 152.000 kr. Lys fra Sønderjyllands Højspændingsværk. Postadresse Aarøsund 23 Øsby.

Fra den åbne veranda på Aarø Sund Badehotel - kaffebord

Min moster Inge Margrethe lever endnu og bor i Sønderborg. Hun er i dag 82 år gammel, og hun bekræfter at familien stadig har en buffet fra Aarø Sund Badehotel, som Catharina tog med sig.

Et enestående godt foto fra Bo Rolfshøj. Vi genkender Catharina, måske også Andreas med kasketten? Og så er det nok gæster, familie og personale. Døren åbner op til den nuværende "kejserstue". Bemærk den fantastiske artdeco-lampe over døren. Det er formentlig marinesoldater, men moden ses går videre til børnene.

◦ Præmifot ◦
Flensborg 1900..
GRAMBY

V. Schützack,

at erholde enten strax eller i Mellemtiden til den 1. Mai d.a. Nærmere Aftale træffes med Eierne Agent Bruun i Aarø Sund.

14. april. **Løsøreauktion på Aarø Sund gjæstgiversted.** Tirsdagen den 27. d.m. og følgende Dage, som Formiddagen kl. 10, vil der ved offentlig Auktion på Aarø Sund Gjæstgiversted blive bortsolgt de til Gjæstgiver Sallings Concurso hørende Effekter: 2 Wiernevogne, 2 Fjedervogne, endeel Arbejdsvogne, Plove og Harver, Heste og Køer, Seletøier, Sengesteder og Sengetøi, Kjøkkentøi, Dækketøi, Glas, Porcelain, Møbler, en kornrensemaskine, en Hakkelsemaskine, Kakkellovne, et Træskuur til nedbrydning m.m, alt efter Conditioner, som bekendtgjøres på auktionsdagen.

Kongl. Haderslev Herredskontor, d. 10. april 1858

Rumohr.

17. september. **Bortforpagtning af et Saltkokeri og Kornpakhuus.** Saltkokeriet i Aarø Sund, i complet Stand med dertil hørende Bopæl kan modtages i Forpagtning og, om ønskes, strax tiltrædes. I forening med samme eller særskilt kan tillige erholdes tilleie det i Aarø Sund værende Kornpakhuus med 3 lofter.

Det nærmere erfares hos Eierne, Agent Bruun i Aarø Sund.

Dannevirke 1859.

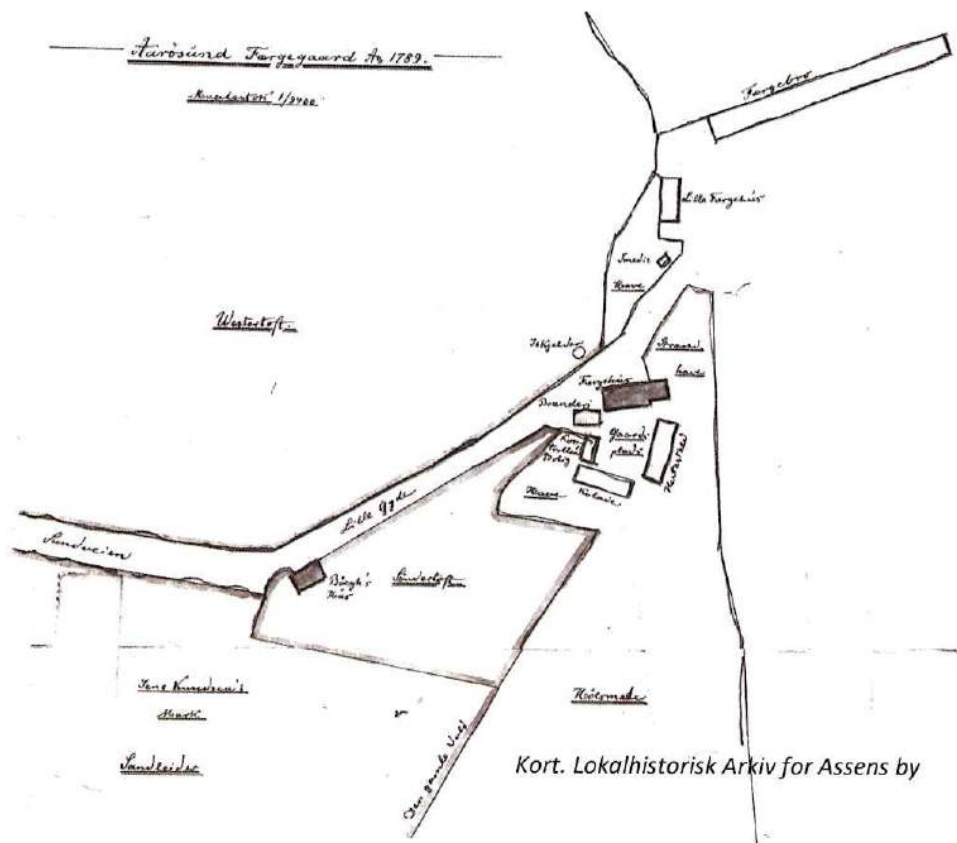
12. juli. **Ejendomssalg.** Den afdøde Agent Bruuns arvinger i Aarø Sund tilhørende Ejendom er efter forlydende i gaar bleven solgt for 75.000 M. til Driftsinspektøren af Flensborg-Egernsund Damsskibsselskab, Hr. F.M. Bruhn i Flensborg, samt d' hrr. Raadmand Andresen, Kjøbmand Josua Petersen og Agent Anton Jensen af Haderslev. – Det hedder, at der skal oprettes et Badeetablissement.

17. juli **Fra Aarø Sund.** Det hedder, at det konsortium, der har kjøbt tidligere Agent Bruuns Ejendom i Aarø Sund, har til hensigt snarest mulig i omfattende Omfang at skaffe Værelser til Badegæster. End videre agter det flensborgske Dampskibsselskab af og til at sætte to Dampskibe i Gang, da det har vist sig, at Besøget i Aarø Sund har været meget stærkt.

20. september. **Tirsdag d. 30. sept. Formiddag kl. 9.** lade Arvingerne af afdøde Enkefrue Bruun i Aarø Sund ved offentlig Auktion bortsælge: Sengetøj, Sengesteder, Stole, Borde, Skabe, Sofaer, Køkkentøj, Kobber-

og Messingtøj, et antikt stueur, en tøjrule o.m.a. ting. L. Prahm, Autionsleder.

Matrikelkort år 1789

I haven bag det lille færgehus ligger en smedje og på samme side af vejen, benævnt Lille Gyde, en iskælder. Efter svinget kaldes vejen Sundveien.

Omkring færgegårdens gårdsplads ligger udover færgehuset en hestestald, en kolade, kontrollør bolig (her må transportforvalteren have boet) samt et brænderi. Bemærk på marken Søndertoft, - der ligger Bøeghs Hus, det må hentyde til de 3 generationer Bøegh, der fra 1743 til omkring 1810 var postmestre og transportforvaltere i Aarø Sund.

Kysten var dengang temmelig stejl; ved færgebroen lå nogle meget store udhuggede kampestensstøtter, her var det gamle lampefyrr på brinken med store lanterner og messingspejle.

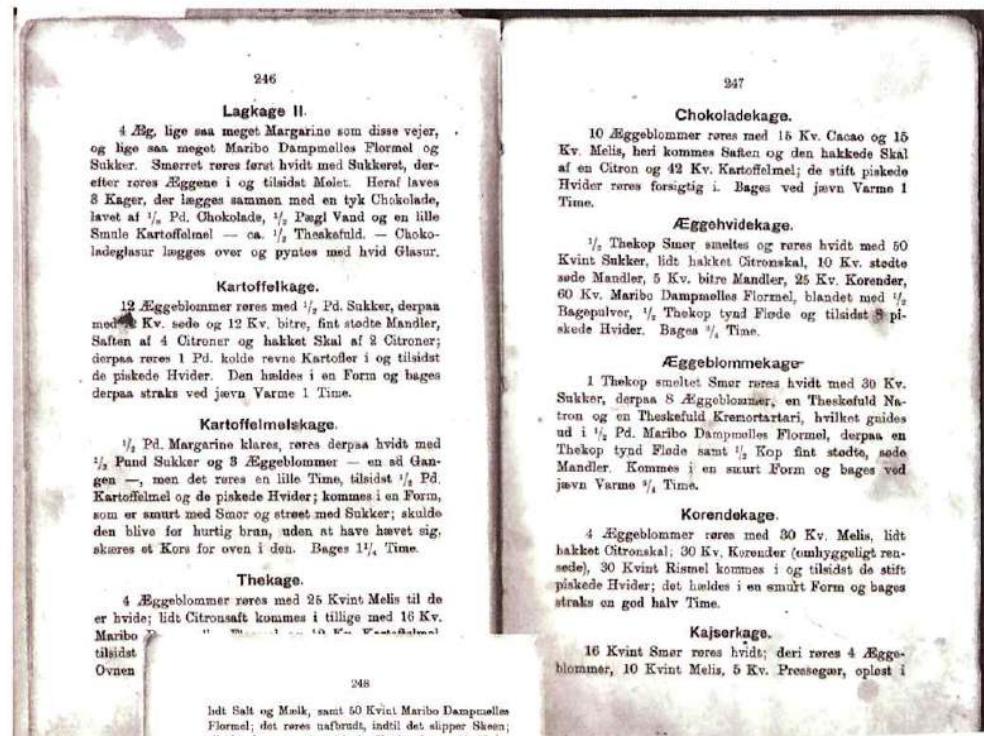

Catharina Sørensen flyttede herefter til Havnbjerg Kro til sin søn og svigerdatter Arnold og Thyra Sørensen, min morfar og mormor. Her boede hun til sin død den 24. maj 1962. Jeg husker, at vi kaldte hende "Bedstemor på loftet".

Catharinas kokebog er stadig i familiens eje. På forsiden står der C. Sørensen, Aarø Sund, -

Julen 1919 -

Det vil være passende at bringe opskriften på "Kajserkage".

246

Lagkage II.

4 Æg, lige saa meget Margarine som disse vejer, og lige saa meget Maribo Dampmelles Flormel og Sukker. Smørret røres først hvidt med Sukkeret, derefter røres Æggene i og tilsidst Mølet. Heraf laves 8 Kager, der lægges sammen med en tyk Chokolade, lavet af $\frac{1}{2}$ Pd. Chokolade, $\frac{1}{2}$ Pægl Vand og en lille Smule Kartoffelmel — ca. $\frac{1}{2}$ Thekefuld. — Chokoladeglaser lægges over og pyntes med hvid Glasur.

Kartoffelkage.

12 Æggeblommer røres med $\frac{1}{2}$ Pd. Sukker, derpaa med 4 Kv. søde og 12 Kv. bitre, fint stødte Mandler, Saften af 4 Citroner og hakket Skal af 2 Citroner; derpaa røres 1 Pd. kolde revne Kartofler i og tilsidst de piskede Hvider. Den hældes i en Form og bages derpaa straks ved jævn Varme 1 Time.

Kartoffelmøskage.

$\frac{1}{2}$ Pd. Margarine klarer, røres derpaa hvidt med $\frac{1}{2}$ Pund Sukker og 3 Æggeblommer — en ad Gangen —, men det røres en lille Time, tilsidst $\frac{1}{2}$ Pd. Kartoffelmel og de piskede Hvider; kommes i en Form, som er smurt med Smør og strøet med Sukker; skulde den blive for hurtig brun, uden at have hævet sig, skæres et Kors for oven i den. Bages $1\frac{1}{2}$ Time.

Thekage.

4 Æggeblommer røres med 25 Kvint Melis til de er hvide; lidt Citronsaft kommes i tillige med 16 Kv. Maribo tilsidst.

248

lidt Salt og Mælk, samt 50 Kvint Maribo Dampmelles Flormel; det røres uafbrudt, indtil det slipper Skæm; tilsidst kommes de piskede Hvider i — 10 Kvint Melis, 10 Kvint fintakkede Mandler, 10 Kv. Rosiner eller Korender — vel rensede — og en Thekefuld Kanel samt lidt smaaakaaret Sikat blandes godt sammen. Det halve af Dejen lægges i en dyb, smurt Form, Blandingen lægges over og derefter den øvrige Deji; den smttes til Varmen at høves og bages derefter i en ikke for varm Ovn. Nagen maa staa 20 Minutter efter at den er kommen ud af Ovnen, før den vendes, og strøes da med stødt Melis.

247

Chokoladekage.

10 Æggeblommer røres med 16 Kv. Cacao og 15 Kv. Melis, heri kommes Saften og den hakkede Skal af en Citron og 42 Kv. Kartoffelmel; de stift piskede Hvider røres forsigtig i. Bages ved jævn Varme 1 Time.

Æggehvidekage.

$\frac{1}{2}$ Thekop Smør smeltes og røres hvidt med 50 Kvint Sukker, lidt hakket Citronskal, 10 Kv. stødte søde Mandler, 5 Kv. bitre Mandler, 25 Kv. Korender, 60 Kv. Maribo Dampmelles Flormel, blandet med $\frac{1}{2}$ Bagepulver, $\frac{1}{2}$ Thekop tynd Fløde og tilsidst 8 piskede Hvider. Bages $\frac{1}{4}$ Time.

Æggeblommekage.

1 Thekop smeltet Smør røres hvidt med 30 Kv. Sukker, derpaa 8 Æggeblommer, en Thekefuld Natron og en Thekefuld Krenortarti, hvilket guides ud i $\frac{1}{2}$ Pd. Maribo Dampmelles Flormel, derpaa en Thekop tynd Fløde samt $\frac{1}{2}$ Kop fint stødte, søde Mandler. Kommes i en smurt Form og bages ved jævn Varme $\frac{1}{4}$ Time.

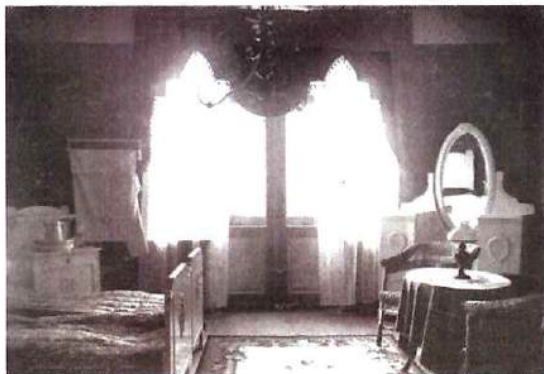
Korendekage.

4 Æggeblommer røres med 30 Kv. Melis, lidt hakket Citronskal, 30 Kv. Korender (omhyggeligt rensede), 30 Kvint Rismel kommes i og tilsidst de stift piskede Hvider; det hældes i en smurt Form og bages straks en god halv Time.

Kajserkage.

16 Kvint Smør røres hvidt; deri røres 4 Æggeblommer, 10 Kvint Melis, 5 Kv. Pressegær, opløst i

Interiør fra værelset med balkon (brudesuiten) på Aarøsund Badehotel.

På Badehotellet hjemmeside står at læse, at Kejser Wilhelm har stået fadder til nogle børn fra hotellet på det tidspunkt. Hvis historien passer, er der mulighed for, at min morfar Arnold Sørensen og hans to brødre Oskar og Mathias, kan have været de børn, som havde en så prominent fadder. Det har dog aldrig været nævnt i familien, så måske var det ejeren før eller også var man ikke helt stolt af det.

Catharina – Aarøsund Badehotel

Morfar og mormor, Arnold og Thyra Sørensen, drev i mange år Havnbjerg kro på Als, og hver gang Kejser Wilhelm blev omtalt, blev han nævnt som "Den forbandede Kejser Wilhelm", så det var der ikke megen stads af. Thyras far blev sendt i krig ved den franske front under 1. verdenskrig, så måske derfor.

Historien fortæller, at Andreas Sørensen fra Aarøsund også blev sendt i krig, dog ved Østfronten mod russerne. Om han var imod tyskerne vides ikke, da jeg ikke endnu ikke har læst alle breve igennem, som min mor har efterladt fra den tid.

Et faktum er, at da Andreas vendte hjem fra krigen, var han ødelagt af de oplevelser, han havde været igennem,

hvilket resulterede i, at han nærmest, som desværre mange andre veteraner, drak sig ihjel. Han døde den 9. dec. 1923.

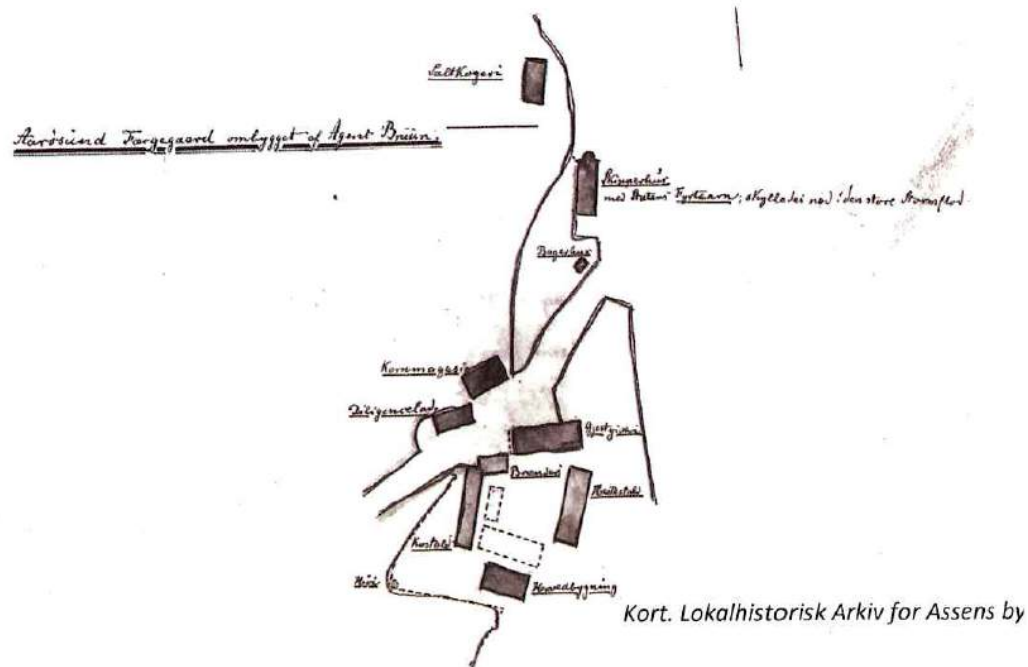
Det gjorde, at min oldemor Catharina Sørensen stod alene tilbage med hotellet. Hun måtte pantsætte meget for at overleve tiden efter at Andreas var gået bort.

Hvornår Catharina Sørensen forlod Aarøsund har jeg ikke præcis årstal på, men omkring 1920-30.

Agent Hans Chr. Hansen Bruun, der var transportforvalter 1833-1871, var en driftig mand, i hans tid blev der bygget om, bygget et 8-kantet fyrtårn på det lille færgeshus, som nu kaldes skipperhus, og bygget et saltkokeri, som dog ikke var en succes.

Det fremgår af kortet herunder, at gæstgiveriet er en anelse afkortet, og kontrollørbolig og kolade er revet ned og erstattet af ny kostald og hovedbygning på mere tilbagetrukne pladser, så gårdspladsen er blevet større. På den anden side af vejen ses en diligencilade og et kornmagasin, og smedjen er erstattet af et bagerhus. Mærkeligt nok er hovedbygningen ifølge matrikeloplysninger opført 1830, altså før Bruuns tid her.

Kortene åbenbares i en flot bog om færgeruten Assens-Aarøsund, "Da færgeren byggede bro", som museumsinspektør Anne Dorthe Holm fra Museerne på Vestfyn, Assens, har begået; for os herovre meget interessant læsning, og i tilgift en hel del billeder fra Aarøsund, vi ikke har set før.

Jonna L. Chr.

Tegning Aarøsund ca. 1869.

Den gamle færgegård vendte gavlen ud til vandet, det ses på gl. malerier, postkort og tegninger. På ovenstående tegning ses fra højre Chr. Friedericis gæstgiveri og derpå det lille færgehus med det nye, statslige fyrtårn, der ødelagdes i stormfloden 1872; på kortet herunder står det sort på gulligt: Lille Færgehus. Ovenfor stranden ligger store tømmerstabler. Mellem de høje træer i midten af landevejen, t.v. for denne gæstgivergården og t.h. Mejeriet/anvendelse? T.v. for broen et hus med tårn. T.h. for broen et hus, som var bl.a. Postagentur/gæstgiveri v. Hr. Friederici. I 1837 fik agent Bruun opført et fyrtårn med fladt tag; ifølge beretningerne fra 1848 lå der i umiddelbart nærhed af gæstgivergården et fyr med fyrpasserbolig

Det stod i "Dannevirke" i 1871

7. Juli: Tirsdagen den 4. Juli bortkaldtes ved en blid og rolig død efter længere tids Sygdom min kjære Mand, Agent Hans Chr. Hansen Bruun, forhen Postmester og Transportforvalter i Aarøsund. Emilie Bruun.

Begravelsen sker fra Hjemmet Tirsdagen den 11. Juli kl. 11 Formiddag.

16. Juli Alle dem, der viste min afdøde Mand den sidste Ære, beder jeg modtage min hjerteligste Tak. Aarøsund, den 13. Juli 1871.

Emilie Bruun, f. Schierning

Udflugt til Aarøsund Færgegård 1910-1920 Arkiv.dk

Ejere af Aarøsund Badehotel Andreas og Catharina Sørensen ca. (1900 – 1920??) Fortalt ved barnebarnet Bo Rolfshøj fra Fraugde på Fyn som satte nogle arvede møbler til salg på nettet.

Bo skriver til hotellet:

Jeg har med interesse læst historien om Aarøsund Badehotel, som I har på jeres hjemmeside. Årsagen er, at jeg gennem min barndom og videre frem, har fået fortalt historien, at min oldemor Catharina Sørensen med sin mand Andreas Sørensen var ejere af Aarøsund Badehotel i perioden omkring 1900 til 1920, ud fra hvilket jeg kan fortælle følgende.

Andreas og Catharina Sørensen med sønnerne Oskar og Arnold

Jeg er 58 år og er ved at rydde op i boet efter mine forældre. Min mor samlede op på historien omkring sin familie og derved også om Aarøsund Badehotel. Jeg har i boet efter min mor møbler og effekter, som min oldemor i sin tid tog med sig fra Aarøsund, og jeg vil gerne bidrage med lidt historie.

færgebro, og en del udbudsmateriale m.m. ligger på Gæstgivergården. (red.)

18. febr. 1908 Modersmålet.

Aarøsund Færgegaard indbyder venligst til bal kl. 7. Aften v. Deichmann. 2. Pinsedag indbydes til bal, og 21. juni afholdes der stor Ringriderfest kl. 4. lanser bede medbragte, med efterfølgende bal. 6. September indbydes til høstfest og bal.

17. Juli. **Den første varme sommerdag** havde vi i går den 14. juli. Trods den stærke blæst var det varmt, og solen skinnede hele dagen – noget helt nyt. Måske sommeren nu vil begynde.

Byens beboere benyttede sig flittigt af gårsdagens smukke, strålende sommervej. Begge dampskibe var i går eftermiddags propfulde. De fleste rejste med til Aarøsund, hvor det i går var meget livligt.

Her et høstgildeselskab fra september 1941 Aarøsund Færgegaard.

Modersmålet 1909.

15. marts. Aarøsund Færgegaard – Offentlig bal afholdes søndag d. 21. marts, hvortil indbydes venligst. C. Deichmann.

22. maj. Aarøsund Færgegaard. 1. pinsedag kl. 12½: Table d'hôte. Pr. kuvert 2 m. Anmeldelserr udbedes til fredag middag. Fra eftermiddagen kl. 4: Koncert udført af hele militærkapellet von Manstein. 2. pinsedag Eftermiddag kl. 4: Koncert med paafølgende bal. Hertil indbydes venligst. B.G. Jensen – Godt konditori på pladsen.

9. september. Færgegaarden "Aarøsund". Søndagen den 19. Sept. Stor Høstfest. Hertil indbydes venligt B.G. Jensen.

27. Sept. Indbydes til stor Høstbal søndagen d. 24. oktober.

25. August: Den mig tilhørende, for sin smukke Beliggenhed ved Aarøsund bekjendte og indbringende Eiendom, Aarøsund Post- og Færgegaard kaldet, kan faaes til Købs.

Til Eiendommen hører foruden en udmærket Beboelseseiendom (10 gibside Værelser og 11 do. I Kjelderer) en stor Have med fortrinlige Frugttræer, en Gjæstgivergaard, Kornmagasiner, Bolig for en Toldkontrolør, Lader og Stalde, et Saltkogereri m.v. samt 66 Tdr. 6 11/12 Skpr. Land á 320 kvadrat Roder udmærkede Jorder i en Stærk Gjødningskraft. Til Eiendommen hører flere Rettigheder. I Købet kan medfølge Inventarium og Besætning og indeværende Aars Avl. Prioritetsforholdet kan stilles gunstig for en solid Kjøber.

Herpaa Reflekterende bedes at henvende sig til Hr. forhenv. Advokat Salicath i Haderslev eller til undertegnede Eierinde.

Aarøsund, d. 22. August 1871

Emilie Bruun

Dannevirke skriver d. 15. nov. 1872:

..."Aarøsund, 14. nov. Stormen igaar og i Nat har anrettet betydelig Skade langs Kysten og på Aarø. Mindst fire Huse ved Stranden ere jævned med Jorden, samtlige Skibe i Havnen staae paa Land, det ene ved Siden af Fyrtaarnet. Af det Hus som staaer nærmest op til Fyrtaarnet, er største Parten bortskyldet, det nye hus ved havnen, som Tilhører Hr. Friederici, er ødelagt. Et stort Træ, som stod neden for Gjæstgivergaarden, blev blæst om og knuste en Svinesti, men brød heldigvis Bølgenes Magt thi ellers vilde hele Staldbygningen være falden for Bølgeslaget. En Mængde andre Træer ere omstyrtede på Stranden, og en Mængde døde Faarekroppe ere skyllede op på Kysten fra Aarø, hvor der ogsaa er anrettet megen Skade. Det Tab, Eierinden af Aarøsund (Aarøsund Færgegaard ved Agent bruuns enke) lider, anslaaes til hen ved 2000 Rigsdaler."

Dannevirke bringer d.1.12.1872 disse to annoncer:

En ung buk med Split i begge Ørerne og mørkt Hoved er bortløben fra Aarøsund Færgegaard. For tilvejebringelsen udloves en Dusør af Agentinde Bruun paa Aarøsund.

Til nedbrydelse

Skal under Haanden bortsælges en tæt ved Aarøsund havn beliggende Bygning, hvori der tidligere har været drevet Saltkogereri. Lysthavende ville behage at henvende sig til Agentinde Bruun paa Aarøsund.

(Saltkogeriet, hvor saltsten (indført fra England) blev kogt i søvand, var blevet nedlagt 1870, hvor indførelse af saltsten pålagdes en særlig told.)

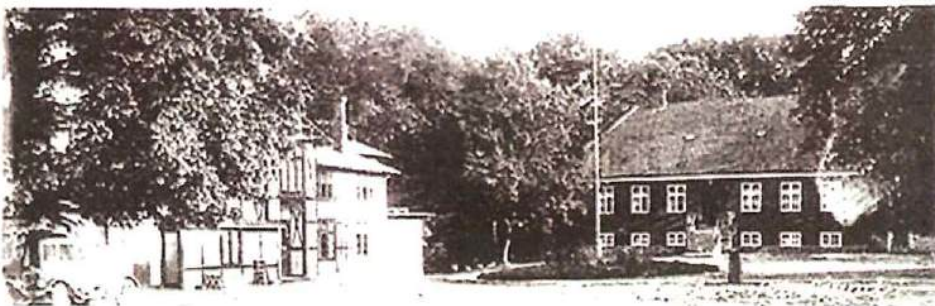

Gl. postkort 1895 v. Peter Schaffer Hansen

**Uddrag af Laurids Bruuns (Agent Bruuns sønnesøn) bog (1923)
"Tvillingerne"**

...der ned lå det gamle hus, barndomshjemmet, bag den store gårdsplads. Han havde ikke set det i fireogtyve år.

Den runde græsplæne midt i gården med den store rosenbusk, - der sad endnu et par forpjuskede blomster, - umuligt, at det kunde være én busk alene, - han havde aldrig tænkt på det før. Så snart det begyndte at regne, plejede hønsene at søge ind under rosenbuskens tætte nederdel; også mod middagssolen søgte de læ der, både høns og ænder. Intet under, at den var frodig - den rosenbusk, som voksede i det reneste guano.

Gammelt postkort formentligt fra 30'ér, - her ses den runde græsplæne med rosenbuskene, som Laurids Bruun beskriver i bogen (fiktion) "Tvillingerne."

20. november. Landudhyring paa **Færgegaarden i Aarøsund**. Lørdagen den 24. November d.a., Efterm. Kl. 4, bortlejes ca. 13. Hektar Græsland paa 7 aar efter Hverandre: 1. en Mark paa ca. 10 Hektar ny Kløver, 2. en Eng paa godt 3 Hektar.
Direktionen

Banefolk med familier på udflugt til Aarøsund ca. 1910

Aarøsund Færgegård ca. 1910

12. Marts 1907 **Modersmålet**: Regeringspræsidentens ventede besøg skal efter forlydende ikke så meget dreje sig om besigtigelsen af det nyligt oprettede fiskerøgeri, men gælder nok forholdene ved havnen, der skal udvides og forbedres. Planen om en regelmæssig færgeforbindelse Assens-Aarøsund med en normalsporet bane over Haderslev med tilslutning til hovedbanen ved Over Jerstal og Røde kro er endnu ikke opgivet.

Postagenturet (Schl.G.) fra 1. april overtager værten på Færgegården, hr. Deichmann, postagenturet, som hidtil er blevet forvaltet af fru Goldenbaum, der har solgt sin ejendom til hr. Deichmann for 9000 mark.

Den entreprenante C. Deichmann annoncerer flittigt i "Modersmålet" og fortsætter med koncerter, kapsejladser, baller, gåsespil, dilettant, skiveskydning, høstfester, osv. Desuden anløber der forskellige dampfartøjer Aarøsund "Ceres", "Diana", "Zampa", "Flora" m.m. i deres fart langs Lillebælt og bringer kunder til Hotellet. Der planlægges en ny

10. Juli. **Aarøsund**. Søndagen den 15. Juli afholdes stor Kapsejlad derefter bal. Hertil indbydes venligst
Deichmann C.

20. August. **Aarøsund Færgegaard**. Søndagen den 26. August: Høstfest – Fyrværkeri og Bal. Hertil indbydes venligst.
C. Deichmann

24. September. En dygtig Indepige søges til 1. November Aarøsund Færgegaard.
C. Deichmann

18. September **Bekjendtgørelse**

Arbejdet ved samt Leverancen til Opførelsen af et Fiskerøgeri med Bolig på Banegaarden Aarøsund skal bortgives ved offentlig Licitation.

Tegningen og Betingelserne ligger til Eftersyn hos Undertegnede eller kan faaes imod Indsendelse af 2 Mk. Tilbudene indsendes til 25. Oktober. Aarøsund, den 17. Oktober 1906.
C. Deichmann.

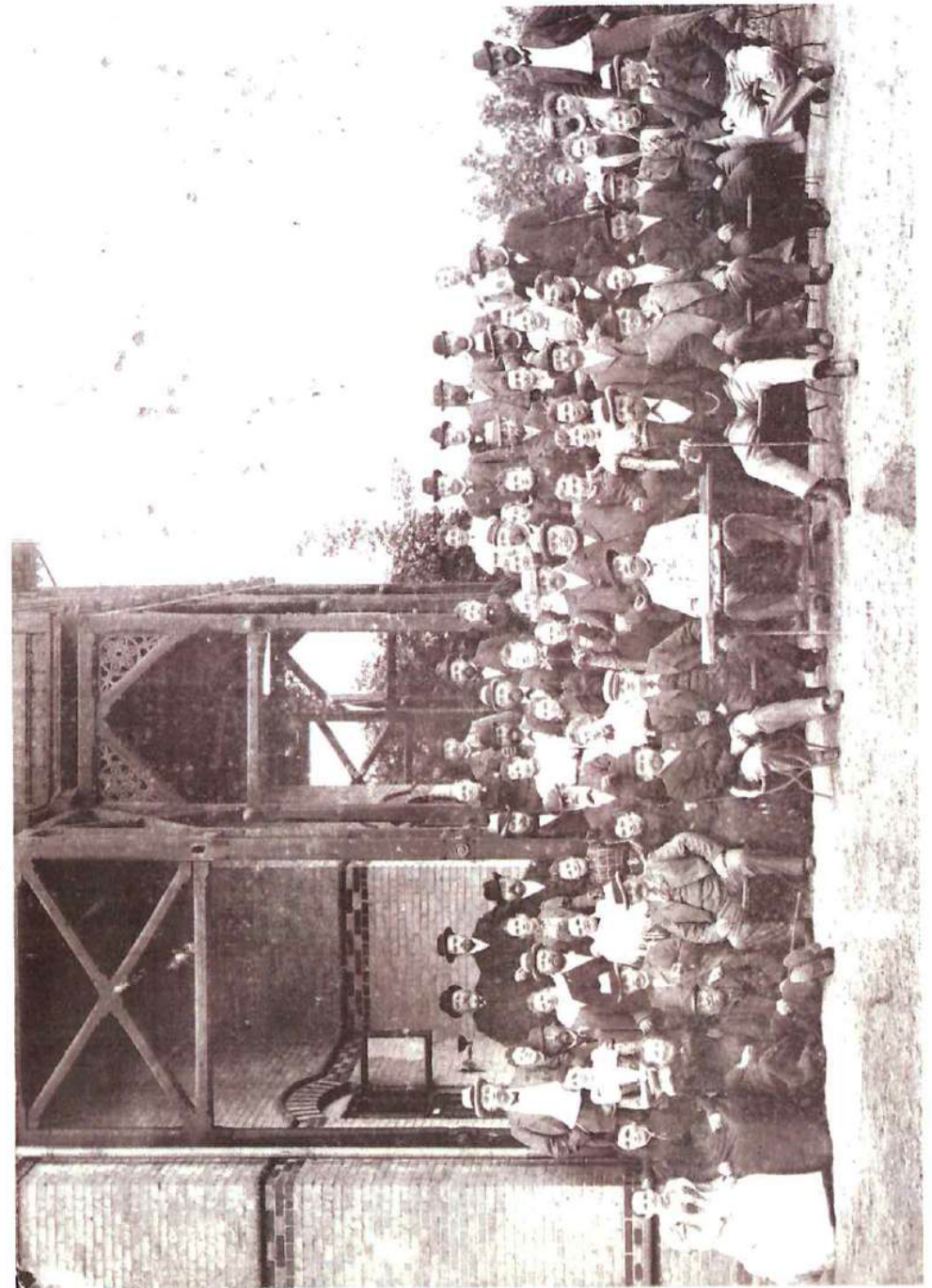
22. Oktober: **Aarøsund Færgegaard**. Søndagen d. 28. Oktober: Skiveskydning om værdifulde Gevinster. Om Aftenen: = **Gaasespil** = om Harer, Ænder og Andet. Hertil indbydes venligst
C. Deichmann

10. November **Aarøsund**

Koncert. Forleden Aften gaves her den første Abonnementskoncert under Ledelse af Musiker Schmidt fra Øsby. Koncerten var i forhold til Koncerterne sidste Vinter godt besøgt. De forskellige Numre blev smukt og fint udførte og vandt ogsaa stærkt Bifald, særlig de Numre som Hr. Schmidt selv har udsat. Underholdningen udfyldtes ogsaa ved, at Øsby Sangforening gav flere Numre til Bedste. Om end Sangerne ogsaa selv forstod at lægge en levende Følelse og god Smag for Dagen, tilfalder den egentlige Ros dog Foreningens Leder, Musiker Schmidt.

Tilhørerne viste da ogsaa deres Paaskønnelse ved livligt Bifald. Man haaber, at de lidt længere hen i Tiden, naar først Forsamlingshuset i Hyrup er blevet indviet, ogsaa der vil give Koncerter og hermed forkorte de lange Vinteraftener og Sammenkomster med smukke Sange.
H.

16. november. 2-3 Koner eller Piger søges til 1. Januar ved Fiskerøgeriet i Aarøsund.
Deichmann, Aarøsund

Udflugt til Årøsund Badehotel. Hr. Torp, Skibbrogade 23. 1895 - 1905

Herregud, hvor var det forsømt alt sammen. Brostenene langs huset overgroede af ukrudt, - helt op på stentrappens høje trin groede det i revner og sprækker. Under trappen var der rum for haveredskaber; tit havde han siddet i skjul her med en bog og nogen frugt, som ingen måtte se. Der lå fuldt af lægter og brokker. Arbejderne, som var i færd med at gå taget og skorstenen efter, havde ladet stigen stå efter fyraften. Huset var lige hvidtet; der sad store stænkepletter fra kalkkosten på de nøgne ruder.

....han fik øje på toppen af den gamle hængeask, som ragede op over tagryggen.....den røde ladeport - hvor den hang på hængslerne nu! Gærdet og lågen - jo der var virkelig det gamle. Dengang var det hvidt og pynteligt; nu var al maling borte, staverne var brudte hist og her, og pælene havde trøske i foden.

Lågen stod åben; han gik ind. Der lå den store plæne foran havestueterrassen, fuld af højstammet ukrudt. I midten stod hængeasken med sin mægtige krone hængende helt ned mod jorden, skulende stammen i en mørk og kølig skygge. Han gik om plænen, ned til æblehaven.....han vandrede videre ad de våde gange. For hvert kig mellem buskene, for hver krumning af stien fandt han nye minder frem. Busketterne hørte op. Haven blev til lund og gangene til stier mellem træerne.

.....han nåede ud, hvor parken kilede sig ned mod engens lavning; det var der den lille bænk havde stået med ryggen mod hegnsvolden - den de kaldte "verden ende". Nu var den der ikke mere; volden selv lå skjult under et uregerligt tjørnekrat.

Han vendte om og gik tilbage ad stien, som løb i overkanten af den høje brink, der strakte sig gennem hele havens længde. Neden under langs brinkens fod, løb en anden sti. Bugtende sig mellem skrænten og den nøddehæk, som skilte haven fra strandengen.....(citater slut)

I "Dannevirke" i 1881.

27. Juli Dampskibet "Spekulant" foretager indtil videre i Badetiden lystture til Aarøsund og mellemstationer hveer Søndag, Tirsdag, Onsdag og Fredag Eftermiddag kl. 2.

H.C. Sohl

(Dampskibet Spekulant)

Ekstra tur med Dampskibet "Helene" til Dilettantforestillingen i **Aarøsund Onsdagen den 10. Januar**. Fra Haderslev Eftermiddag kl. 5, fra Sverdrup kl. 6. Tilbage fra Aarøsund Nat kl. 2.

9. Januar Forpagtning

Lørdag den 20. Januar d.m. skal Resten af **Landerierne** til **Færgegaarden Aarøsund**, bestående af Godt Græsland, Eng og en Moseparcel paa Aarø bortforpagtes i passende Parceller i Gæstgivergaarden Aarøsund Færgegaard med Tiltrædelse til 1. April d. A. Betingelserne oplæses før Terminen. **Aktieselskabet Aarøsund Færgegaard**
Direktionen

Paa Aarøsund Færgegaard afholdes søndag den 25. februar stor præmie-maskerade (og skønhedskonkurrence!) for landmænd.

5. februar:
2 Stuepiger søges til 1. Mai.
Aarøsund Færgegaard.
C. Deichmann.

18. April Forpagtning af Øen Linderum

Kaptajn C. Clausen har forpagtet den uden for Fjorden beliggende Ø Linderum for et Tidsrum af 5 Aar. Hr. Clausen agter paa Øen at drive kaninavl; desuden har han bortforpagtet Øen til græsning af Kreaturer, som den hidtil kun har været benyttet til. Forpagtningssummen kendes ikke. Ved Forpagtningen er Hr. Clausen gaaet ind paa ikke at indrette Øen som Modtagelsessted for Lystrejsende.

28. April Aarøsund Færgegaard. Entreebal. Søndagen d. 6. Maj. Hertil indbydes venligst
C. Deichmann.

29. Maj Aarøsund Færgegaard. 2. Pinsedag d. 4. Juni = **Frikoncert** = fra om Eftermiddag kl. 5. Derefter: Bal. Hertil indbydes venligst.

C. Deichmann

12. Juni. Et par pænt møblerede Værelser (direkte ved Vandet) med Køkken er for kortere eller længere Tid til Leje. Nærmere hos

C. Deichmann

19. Juni. Søndag den 24. Juni, Eftermiddag kl. 4 afholdes stor Ringriderfest Om Aftenen Bal. - Om talrig Deltagelse bedes.
C. Deichmann

der jævnsides med småbanesporet kan anlægges normalspor, ligesom i Haderslev mellem statsbanen og havnen. Et sådant anlæg vil ikke blive særlig kostbart og vil i hvert tilfælde let forrente sig, da der ved samme opnaas, at statsbanens vogne kan føres helt igennem til Aarø Sund, hvilket atter vil medføre, at der vil blive oprettet dampfærgeforbindelse med overførelse af godsvogne mellem Aarø Sund og Assens. På den måde vil den gennemgående trafik sydfra gennem hertugdømmerne til de danske øer og det øvrige Skandinavien på ny blive ledet ind på den århundredgamle samfærdselsvej. Den omvej, småbanen tilbagelægger over Sdr.-Vilstrup og Kjelstrup vil ingen indflydelse få herpå, da hele strækningen fra Overjersdal til Tommerup, som foran nævnt, vil kunne tilbagelægges i betydelig kortere tid end over Fredericia.

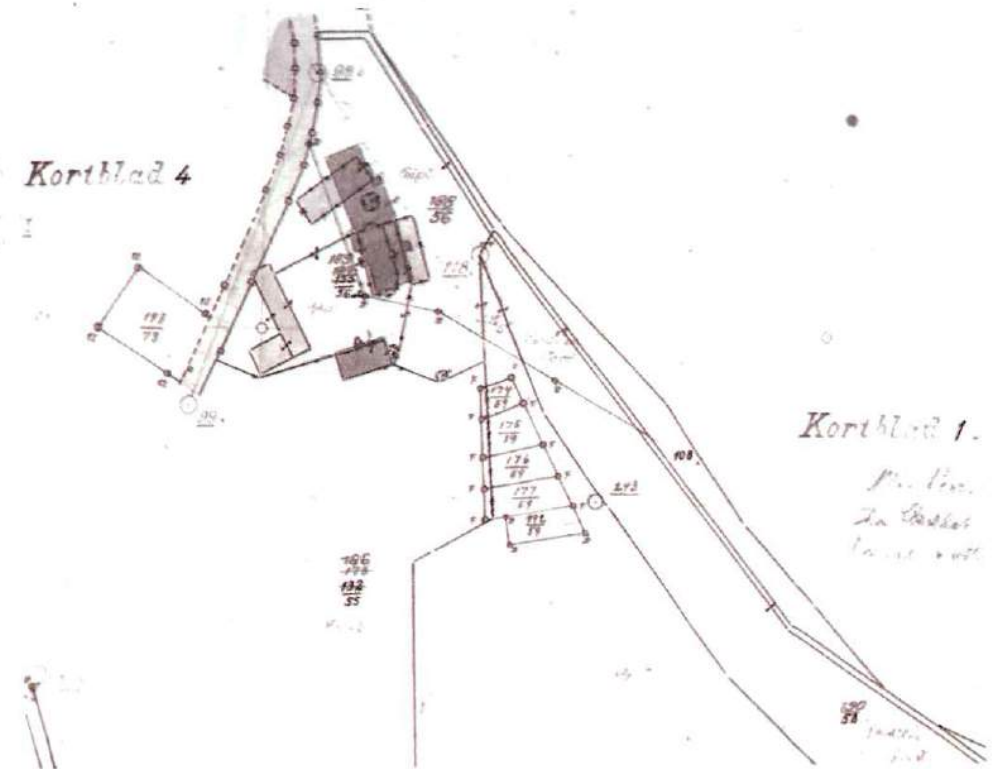
Hvorom alting er så er der dog ingen tvivl om, at når sommeren atter kalder badegæster til Aarø Sund, da vil ikke alene Haderslevs Fjorddampere men også småbanen og den nye dampskibsforbindelse med Assens bringe nyt liv til den gamle færgeplads. Men den gamle færgegård vil da ikke være mere. Allerede nu brydes dens mure ned for at gøre plads til et nyt badehotel, som aktieselskabet "Aarø Sund Færgegård" lader bygge. Den nye bygning, der opføres af bygmester Paul Christiansen i Haderslev, vil blive rejst nord for den for nogle år siden byggede restaurationsbygning

Personale, bygherre og andre har taget opstilling ved Årø Sund Station - sidste hold på Haderslev-Årø Sund linjen. Det næsten færdige Årø Sund Badehotel ses i baggrunden.

Kortblad 4

18.2.1903. **Aarø Sund Færgegård** Postkort v. Peter Schaffer Hansen

I gamle dage havde navnet "Færgegård" en anden klang end nu. Da var Færgegården en samlingsplads for de rejsende, og her mødtes beboerne for at spørge nyt fra omverdenen. I Færgegården ventede man tålmodig på bådens afgang; til den stævnede man efter overfarten, og dobbelt hyggelig fandt man dens lune stuer, når kulde, storm, eller regn havde gjort sejladserne i en åben færgebåd til alt andet end en lysttur.

I vore dage får man næppe tid til at tage færgestederne i øjesyn. Den hurtighed hvormed nutidens rejsende farer fra by til by, giver ikke lejlighed til lang dvælen ved skiftstederne. Der gives netop så megen tid, som omladningen af rejsegodset kræver, og så går det videre med bane eller dampfærge med en travlhed og il, som ikke skal virke dulmende på vor altfor nervøse samtid.

Hvor ganske anderledes i gamle dage, da en rejse til hovedstaden var en begivenhed, som uger igennem blev drøftet ikke alene i hjemmet, men hos naboer og bekendte. Og når så afrejsens dag kom, da var det ikke som nu,

hvor man kun behøver at tage plads i den magelige banevogn for med bestemthed at kunne forudsige til hvilken tid man når rejsens mål. Nej i den tunge postvogn havde man ikke blot timer, men dage til ret at lære sit rejseselskab at kende, og skulde man ad søvejen, kunde man henleve uger i hinandens selskab, sluttende sig mere og mere sammen under de skiftende forhold som den lange rejse nødvendigvis måtte byde.

Men var det besværligheder ved en sådan rejse i gamle dage, så var den dog også omgivet af en romantik, som nutidens iltogspassagerer ikke kender noget til. Nu farer man, færre og flere passagerer sammen, milevidt uden at kende hinanden eller bekymre sig om hinandens mål og med. Nu regnes der med timer, når man i gamle dage regnede med uger. Nu venter ikke længere 'smakken' på gunstig vind for at føre sin dyre last over Bæltet; - de tunge gule postvogne med deres pyntelige postillon ruller ikke mere med skingrende fanfare gennem den stille landsby og kalder en kreds af nysgerrige til for at spørge nyt fra fjern og nær; - de gode gamle tider er forbi; vi lever nu i dampens og elektricitetens forcerende tidsalder.

I denne tid, da en nye kredsbane til Aarøsund nærmer sig sin fuldendelse, og da der arbejdes hen til en dampskibsforbindelse mellem Aarøsund og Assens, dukker hos de ældre iblandt os minderne frem fra svundne dage og levendegør ganske naturligt erindringen om den gode gamle tid, da hovedforbindelsen mellem hertugdømmerne og øerne endnu gik denne vej, da Færggården Aarøsund virkelig var en "Færgegård", og da postvognen regelmæssig rullede ad Aarøsund-landevejen ind til købstaden. I århundreder har der været færgefart mellem Aarøsund og Assens, og alle, der kender de gunstige betingelser, som de tvende forbindelsespunkter byder selv under isforhold, finder det ganske naturligt at vore forfædre netop valgte denne vej til samfærdslen mellem fastlandet og øerne. Det er ene hovedbanens retning med forbindelsen Fredericia-Strib, der har afbrudt den gamle rejserute, som nu atter synes at skulle komme til sin ret.

Førstkommende lørdag vil der nemlig i Aarøsund og Assens blive afholdt møder, på hvilke spørgsmålet om optagelsen af den gamle forbindelsesvej vil blive drøftet. Til sammenkomsten i Aarøsund om formiddagen vil der fra Assens ankomme et dampskib med delegerede, og fra denne side bæltet vil kredsbanefuldmægtiget og andre delegerede fra byen og omegnen af Aarøsund give møde. Forhandlingerne om dampskibsforbindelsen vil blive fortsatte om eftermiddagen i Assens, hvortil alle de mødte vil begive sig ved middagstid for at tage de derværende havneforhold i øjesyn. Det tør sikkert ventes, at en overenskomst om spørgsmålet vil opnås, da det ligger lige så meget i Assens som i Haderslev kredses interesse af få forbindelsen

tilvejebragt. Når en regelmæssig dampskibsforbindelse flere gange daglig bliver virkeliggjort, vil der nemlig straks kunne opnås en gennemgående forbindelse fra hovedbane i Vojens over Haderslev-Aarøsund-Assens til

hovedbanen ved Tommerup på Fyn. Og så snart den af kredsagen vedtagne bane Ustrup-Overjersdal er færdigbygget vil forbindelsen mellem de to hovedbanelinjer her og på Fyn blive endnu kortere. Der er da ingen tvivl om, at passagertrafikken fra hertugdømmerne til de danske øer vil kunne ledes ad linjen: Overjersdal-Haderslev-Aarøsund-Assens-Tommerup, så meget mere som indførelsen af hurtigtog på kredsbanen fra Overjersdal til Aarøsund, der kun holder ved hovedstationerne, vil medføre, at rejsen fra Overjersdal til Odense kan tilendebringes i betydelig kortere tid, nemlig 1½ time, end over Fredericia. Hertil kommer, at toldeftersynet for rejsegodsets vedkommende vil kunne finde sted ombord på dampskibet til stor lettelse for de rejsende. Ved indførelsen af denne forbindelse vil Haderslev opnå at blive direkte berørt af hovedforbindelsesvejen, et gode den ved længdebanens henlæggelse til højderyggen bittert har måttet savne.

Der er i bladene gentagende skrevet om, at man også påtænker oprettelsen af en karantænestald i Aarøsund. Skulde denne plan blive gennemført - og der skal virkelig være al udsigt dertil-, da vil det blive til stor gavn, ikke alene for Aarøsund, men også for kredsbanen, der gennem den forøgede kreaturtrafik vil få en meget betydelig ekstra-indtægt. Og skulde denne trafik yderligere udvikle sig, vil banedæmningen på strækningen Overjersdal-Haderslev-Aarøsund kunne udvides således, at

28. Oktober:

Forpagtning Af de til **Færgegaarden Aarøsund** hørende jorder er endnu nogle Parceller, deraf Enge, Græsmarker samt Øen Linderum, at faa i Forpagtning fra 1. April 1906. Man henvende sig til Hr. Math. Rudbeck i Aarøsund.

29. December: Aarøsund. En dilettantforestilling vil i Begyndelsen af det nye Aar blive givet i Hr. Deichmans Lokaler. Der skal opføres "Kammerjunkeren" og "En Søndag på Amager". Overskuddet anvendes i velgørende Øjemed.

Det stod i "Modersmålet" i 1906.

Den 2. Januar **Aarøsund**. Dilettantforestillinger i veldædigt Øjemed gives Søndagen den 7. Januar kl. 7 samt Onsdagen den 10. Januar kl. 7. Der opføres: "Kammerjunkeren" og "En Søndag på Amager". Søndag Eftermiddag kl. 4 Generalprøve, - kun for Børn.

Billetter faas forud hos Købmand Clausen i Øsby og Thuesen i Hajstrup. Salen opvarmes. Efter begge Forestillinger = **Bal** =. Om talrigt besøg bedes.

Dilettanterne.

8. Januar **Aarøsund**.

Dilettantforestillingen i Aftes var meget godt besøgt. Der spillede som meddelt de to Stykker "Kammerjunkeren" og "En Søndag paa Amager". Opførelsen var aldeles fortrinlig. Man ligefrem forbavses over, at en så lille Kommune som Haistrup er i Stand til at stille så udmærkede Kræfter. Navnlig maa fremhæves den flerstemmige Sang, der synges i "En Søndag på Amager".

Blandt de besøgende saas ogsaa en Del Familier fra Haderslev. Det er paaskønnelsesværdigt at Byboerne ogsaa vil tage vore Præstationer i Øjesyn og derved mindes, at det for en stor Del er Landboerne, der fylder Pladserne naar Dilettanterne spiller i Byen.

Forhaabentlig gør Aktionæerne af Aarøsund Badehotel noget for, at der til næste Aar bliver indrettet en bedre Scene. Den, der nu maa benyttes er dog alt for tarvelig.

30. maj 1883

At Enkefru Emilie Bruun i dag er afgaaet ved Døden, bekendtgjøres herved af hendes Børn. Aarøsund, d. 30. maj 1883. Begravelse finder Sted Tirsdagen den 5. juni om formiddagen kl. 11. 78 32/3 Md.

Øsby Kirkebog: Enkefru, Agentinde Emilie Nicoline Kirstine Bruun, datter af Købmand Gregers Schierning og Hustru Charlotte Reinholdine Sophie, født Bentzen, af Nykøbing F., født deersteds 3. august 1804, ægteviet den 30. sept. 1826 i Vesterborg med Agent Hans Christian Hansen Bruun, Postmester og Transportforvalter, Eier af Aarøsund, som døde 4. juni 1871, efterlader følgende børn. 1. Carl Gregers Bruun, Ingeniør af København, gift med Johanne Diderikke Boeck, 2. Magdalene Barbara Bruun, ugift, 3. Thora Matthea Jensine Bruun, ugift; En datter Bertha Bruun døde 9. Decbr. 1862, var gift med Captain Julius Valdemar Salto, 4 børn; En søn Laurids Muus Bruun faldt 3. febr. 1864 ved Overselk, ugift.

12. juni 1883 i Dannevirke.

Hovedbygningen i Aarøsund agtes udlejet for indeværende Sommer, helt eller delvis, til afbenyttelse i Badetiden. Møbler kunne til Dels medfølge. Man behage at henvende sig på Stedet eller i portofrie Breve under Adresse: Frøken M. Bruun, Aarøsund. Postkort 1898

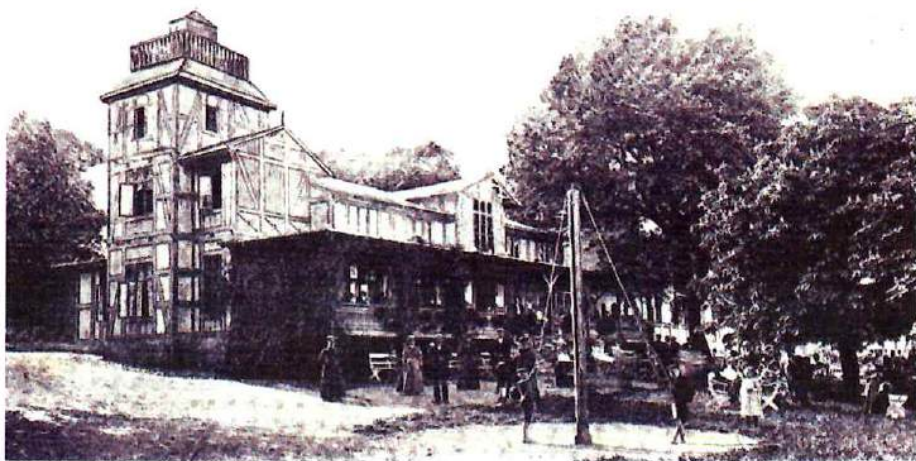

22. juni.

For Badegjæster til Aarøsund bringes Dampskibet "Spekulants"s særdeles billige Abonnements-Billetter i Erindring.

19. juli. **Aarøsund Færgegård**, bekjendt for sin fordelagtige og smukke beliggenhed ved Lille Belt, agtes solgt. Ved Ejendommen findes en herskabelig Hovedbygning med stor, gammel have, Økonomilejlighed i Kjælderetagen, de fornødne Landbrugsbygninger, Gjæstgiveribygning og Rejsestald, samt Kornmagasin med beboelseslejlighed udlejet til Toldvæsenet. Gaardens Areal er ca. 43 hekt., hvoraf Øen Linderum udgjør c. 6 hekt. Jordene ere i god Gødningskraft og vel drevne, og Ejendommen har ikke skiftet Ejer i de sidste 50 Aar. Afstanden fra Haderslev udgjør 2 Mil. Post- og Telegrafstation paa Stedet. Kjøbesum uden besætning og Inventar 83.000 Reichsmark med Udbetaling efter Overenskomst. – Reflekterende behage angaaende nærmere Oplysning at henvende sig under Adresse: Ingeniør C. Bruun, Hørsholm, ejendommen paavises af Avlsbestyrer paa Stedet.

Postkort fra 1898

*Far har lovet, at han vil forære mig 20 billetter til „Helene“.
Så kan jeg sejle til Aarøsund.*

Tekst og foto fra Fra Haderslev Samfundets Årsskrift Frederik Fabers bog "Mindernes Besøg" udgivet 1974. Foto fra ca. 1899.

C. Deichmann.

AARØSUND

Aarøsund Badehotel.

Søndag den 27. August.
Stor Høstfest og Bal.
Om Aftenen Fyrværkeri.
Dertil indbydes venligst

C. Deichmann.

Gl. Postkort ca. 1909

Aarøsund Færgegaard

Søndag d. 17. September; Eftermiddag kl. 4.

Ringridning med værdifulde Gevinster.

Fri Koncert med efterfølgende Bal.

Hertil indbydes venligst

C. Deichmann.

Aarøsund.

*Løstlige Høstfest om Aftenen 27. August
Stor Høstfest og Bal
Om Aftenen Fyrværkeri
Dertil indbydes venligst*

Den 13. febr. 1905 Annonceres der i Modersmålet:

Præmiemaskerade i Aarøsund.

Aarøsund, Søndage den 19. februar.

Stor Præmiemaskerade. Efter Demaskeringen bal.

Masker og Kostumer haves til Leje.

Hertil indbydes venligst.

C. Deichmann

Aarøsund, Fredag den 24. Marts, Aften kl. 7:

1. Abonnementskoncert, udført af Haderslev Musikkorps. Entré for ikke-abonnenter 50 pg. Efter Koncerten =BAL =Hertil indbydes venligst

Til Haderslev Musikkorps. H. Høhn. Kapelmester - C. Deichmann

NB. Abonnementslisten fremligger til behagelig underskrift ved Kassen.

Aarøsund, Onsdag d. 24. Maj. Efterm. Kl. 5.

Sidste Abonnements-Koncert af Haderslev Musikkorps.

Entré 50 pg. Efter Koncerten BAL. Hertil indbydes venligst Deichmann.

Haderslev Musikkorps. H. Høhn. Kapelmester.

Naar Vejret tillader det, afholdes Koncerten i Haven.

Aarøsund, 6. Juni:

Aarøsund Færgesgaard. 2. Pinsedag, Frikoncert fra om Eftermiddagen kl.

4. Om Aftenen Bal. Hertil indbydes venligst

C. Deichmann.

Stor Kapsejlads i Aarøsund.

Søndag den 16. Juli. Koncert og Bal. Begyndelse kl. 4. Deltagerne maa melde sig inden kl. 3 samme Dag. Hertil indbydes venligst

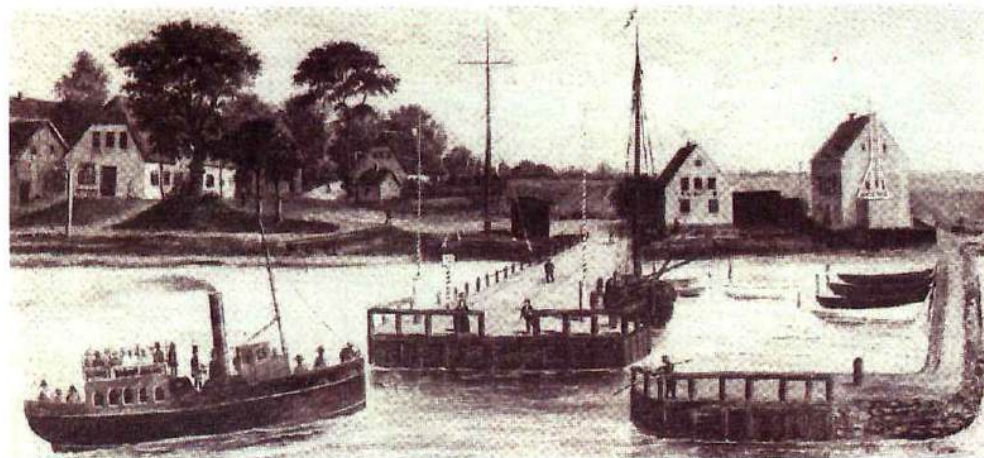
1887 E.F. Knight på rejse med "Falcon of the Baltic"

E.F. Knight beskriver et besøg i Aarøsund i 1887. Efter at have sejlet verdenshavene tynde er tanken om en sejlads i de danske farvande tillukkende og han beslutter sig for at opleve The Baltic (Østersøen). Han køber en båd i -86 i England, og sejler året efter med sin ven Wright over Nordsøen i en lille jagt "Falcon".

Vi passerede Halk Hoved, og foran os så vi den lille ø Aarø, som er ca. 2 mil lang, og som virkede flad og ubeboet. Kl. 6 p.m. sejlede vi ind i det lille sund, som deler øen fra fastlandet. Der er en havn på Aarø og en på den Schleswigske kyst; den sidste som hedder Aarøsund så mest livlig ud af de to, og vi sejlede derind til broerne og tog sejlene ned.

Havnen kan kun besejles af mindre fartøjer. Indsejlingen er kun 37 fod, og fordi anløbsbroerne drejer skarpt mod nord, er det et overordentligt besværligt sted at lægge til. Men er man først kommet ind, er det en lille hyggelig havn, som kan rumme en halv dusin fiskerbåde.

Vi tøjrede vores jagt til trækajen og så os lidt omkring. På kysten kunne vi kun se tre huse og bag ved dem en bøge-lund. Et af husene var en lille kro, det andet et havnehus og det tredje en flot restaurant eller gæstgiveri hvis udseende på et så øde sted undrede mig. Senere opdagede jeg, at passagerer som rejste mellem Haderslev og Assens gjorde stop her to gange om dagen, og at beboerne fra oplandsbyerne tog på udflugt til denne lille kystby for at nyde de gode badefaciliteter, som findes her.....

Færgen Zampa ca. 1888 - Maleri Fr. Jørgensen Løjt efter original i privateje. Skibet er dampskibet "spekulant"

20. januar 1903 i Opkomst

Aarøsund

Siden jernbaneanlægget er påbegyndt har det vist sig en del opsving i byen. Den gamle gæstgivergård skal nedrives, og en ny tidssvarende toetages bygning skal opføres, hvis stueetage hovedsagelig skal gøre tjeneste som vente- og tjenesteværelser for småbanens endestation. Aktieselskabet der ejer gården, vil anlægge en ny gade, der skal gå syd for vejen til banegården og jævnsides med denne. Den første byggeplads ved den nye gade er solgt til enken Goldenbaum, og hun lader bygge et hus, som også skal bruges til posthus. Ligeledes går der rygter om en regelmæssig dampskibsforbindelse med Assens, som en udvidelse af havnen samt opførelsen af en karantæneanstalt. Banens jordarbejder er nu færdige.

Aarösund

Postkort fra før 1927. Det hvide hus er "Fionia" mejeriet, som lukkede i 1921. – Huset blev ombygget til sit nuværende udseende i 1927.

og sættes i direkte forbindelse med samme. Det bliver en smuk monumental grundmuret bygning på tre etager, der foruden ekspeditionsrum og forstanderbolig til banen vil komme til at omfatte venteværelser og rummelige restaurationslokaler samt en halv snes gæsteværelser. Ud mod bæltet vil der blive bygget en balkon, og den statelig bygning vil utvivlsomt blive en værdig afløser af den gamle færgegård.

Hejmdal skriver d. 30. maj 1903 om åbningen af småbanen:

.....kl 8.45 skulle særtoget med deltagerne (ca. 50 inden ankomsten til Aarøsund) i åbningsturen afgå fra Haderslev Småbanegård. Stor stads var der ikke gjort her. Et preussisk flag og lidt grønt var den eneste pynt. Heller ikke toget var der gjort stort ved. Kun lokomotivet var pyntet med en del grøntslyngninger og blomster. Der var heller ikke mødt mange for at se på begivenheden. I al stilhed gled toget omtrent kl. 9. ud fra banegården. Ved Sønderbro var der samlet en del nysgerrige, men ellers vakte det ikke stor opsigt, hvor det kom frem.

....i Aarøsund, hvor det store nye badehotel tillige er banegård, blev der spist frokost.

Fantastisk foto v. Bo Rolfshøj - Toget foran Aarøsund Badehotel - æ kleinbahn